

Lietuviškoji Amerika

PUTNAME, PRIE MINDAUGO PILIES

Dr. Jonas Jasaitis

Kiekviena kelionė nežinomose vietovėse turi nepa-
kartojamų ypatybių. Nors ir
turėtum smulkią žemėlapi-
pį, nors vestų į ten puikiai
keliai, bet būtinai iškils kaž-
koks klausimas, kurio nega-
lėjai numatyti, ruošdamasis
kelionei. Kai tau aiškina,
kiek valandų praleisi kelio-
nėje, pridėk dar ketvirtadalį
prie to, ką išgirdai, nes nie-
kada nesitikėk, kad nuva-
žiūsi per tiek laiko arba dar
greičiau. Į kurį nors kelio už-
rašą neatkreipė dėmesio, nes
tuo metu labiau rūpinaisi iš-
vengti susidūrimo su neatsar-
giai tave lenkiančiais vietinių
vairuotojų automobiliais. Kažko
neįsidėmėjai arba pamiršai,
o paskui prisiminei, bet... Ir štai
iš pradžių dar tik nujauti, o
netrukus jau visai aiškiai suvoki,
kad esi kažkur "ne ten" nuvažiavęs.

Kai supratau, kad iki
Atlanto pakrantės, kurios
privažiuoti šį kartą tikrai ne-
reikėjo, liko visai netoli, žemėlapis
rodė, kad dar galiu pasukti
Putnamo link. Tačiau kuris iš tų
kelių, suvienodėjusių nors ir
netirštose vasaros nakties
sutemose, yra tikresnis? Degalinėje
budėjusi mergaitė, aiškindama,
kaip ten patekti, padarė tik vieną
mažą klaidelę: nurodydama kelią,
vietoje "E" pažymėjo "W". Į rytus
ar į vakarus pasukti – labai didelis
skirtumas tiek žmogaus, tiek ir
tautos kelyje.

Jei klausai kelių polici-

ninko, nenustebk, jei iš pradžių
tau labai įsakmiai lieps grįžti į
savo automobilį ir tik po to prieis
ir gal būt atsakys į tavo klausimą.
Juk ant kaktos neparašyta, ko tau
iš tikrųjų reikia. Nebūtina žiūrėti
telefilmus apie policininkus ir
nusikaltėlius, užtenka ir paprasčiausių
vakaro žinių, kad patikėtum, jog
trys ketvirtadaliai tamsoje sutiktųjų
yra piktadariai arba puspročiai.
Be to, policininkas gali ir neatsakyti,
jei tu klausai kelio į miestelį,
esantį nors ir netoli, bet kitoje
valstijoje. Nesistebėk, jei sutiktas
praeivis tik skėstelės rankomis ir
nieko neatsakęs nuskubės tolyn,
nors iki tavo paminėtos vietovės
liko tik 10 mylių.

Išeitis labai paprasta:
naktį nevažiuok, o rytą pats
nesunkiai susirasi. Jei važiuoti
vis dėlto reikia, laikykis kuo didesnių
kelių. Jei dažnai klausinėsi, gali
pamatyti, kad jau turi neprašytus
palydovus: susidūrimas su grupele
linksmų jaunuolių, susigrūdusių į
kadilaką ar "biuką" tau nieko gero
nežada. Jiems daug kas pasirodys
"fun", bet tau bus "emergency".

Kai po šio tokio paklaidžiojimo
pasiekėme Nekaltai Pradėtosios
Marijos seserų vienuolyną Putname,
Conn., iki aušros jau buvo likę
nebe daug. Darbščių rankų per
daugelį metų sutvarkytoje ir
išpuoštoje vietovėje stūk-

sojo iškilmingumu dvelkiantys
pastatai. Sekmadienio parvyčio
prieblandoje baltavo šv. Marijos,
prie savęs priglaidusios kūdikėlį
Jėzų, statulėlė. Parko pakraščiu
viena po kitos rikiavosi Kančių
kelio stotys. Kiek toliau, nedidelėje
pievelėje buvo suklaupę trys
piemenėliai. Skulptūrą, atvaizduojančią
stebuklingąjį Dievo Motinos
pasirodymą Fatimoje, dengė
prietamsyje susilieję medžiai.

Dar po kurio laiko kieme
pasirodė moteris vienuolės
apdaru. Ji priėjo prie koplyčios
sienoje įtaisyto altorėlio ir
sustingo maldoje. Netrukus
buvome labai maloniai priimti
ir palydėti poilsui.

Labai sunku trumpame
rašinyje išvardinti viską, ką
sutikome ir pamatėme Putname.
Jau daugiau kaip 60 metų čia
darbuojasi Marijos seserys.
Nepaprasti lobiai sukaupti
Amerikos Lietuvių kultūros
archyve, kurį dabar globoja dr.
Juozas Kriaučiūnas. Gražia
istorija gali didžiulis marijonų
globojama gimnazija, kurioje,
deja, šiuo metu jau nebeskamba
lietuvių vaikų balsai. Net akmenys,
kurių tokia daugybė randama
šiose vietose, nuostabių kūrėjų
valia įamžino Lietuvos karalystės
istoriją. Nėdėlės giraitės aikštėje
iškilusi išpuodinga "Mindaugo
pilis". Tai ilgamečio šio
vienuolyno kapeliono kun. Stasio
Ylos įgyvendinta svajonė. Pilies
langeliuose įstatyti vitražai
atvaizduoja Mindaugo valdymą
ir jo žūtį. Šalia keli apvaliai
sumūryti akmenų aukurai,
lyg menantys didingus Lietuvos
valstybės laikus.

Nors ir smarkiai prarėtusios
šv. Marijos seserų gretos, bet ir
šiandien jos tebedirba didžiulius
darbus. Matulaičio slaugos namuose
prižiūrimi ir gydomi daugiau
kaip šimtas senelių, tarp kurių
nemaža labai sunkių ligo-
nių. Veikia "Neringos" stovykla,
kas vasarą iš tolimiausių
apylinkių suvažiuoja lietuviai
į Putname organizuojamus
tradicinius renginius. Nepaprastai
rūpestingai tęsiama daugybė kitų
darbų.

Už vienuolyno plytinčiame
jaukiame slėnyje jau išsiri-
kiavo gana ilgos antkapinių
paminklų eilės. Čia palaidotas
ir "Vilties prezidentu" visam
laikui palikęs ambasadorius
Stasys Lozoraitis. Išsisi čia ir
kapelionas S. Yla. Kiek toliau
nutisusi virtinė šviesiai pilkų
antkapėlių, po

"Mindaugo pilis" Putname, Conn.

kuriais atgulė daugybę gerų
darbų šioje žemėje suspėjusios
padaryti šv. Marijos seserys.
Neseniai vienuolynas neteko
ir kapeliono V. Cukuro, iškeliavusio
į amžinybę. Nuskambėjus varpams,
į rytines pamaldas kviečia dabartinis
kapelionas kun. Antanas Diškevičius.
Gyvieji tęsia išėjusiųjų pradėtus
darbus.

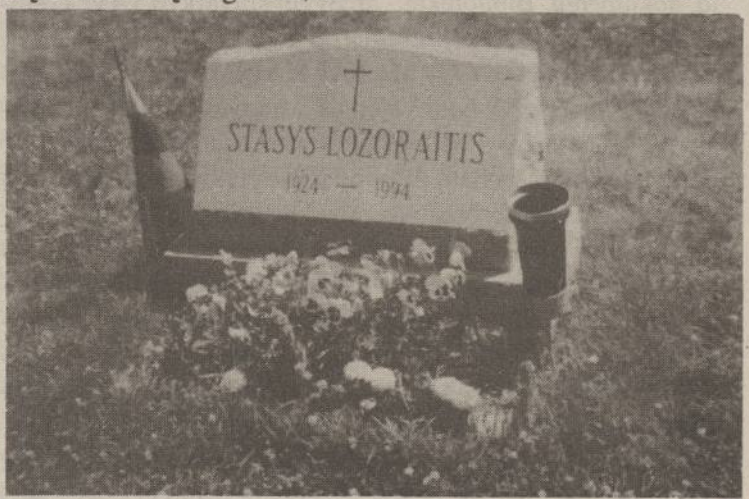
Kiekviena Putnamo lietuvių
diena kupina be galo prasmingo
triūso. Vienuolyno rūpesčiais
gyvena jo vadovė – Šiaurės
Amerikos provinciolė seselė Paulė.
Nėdėlis seselių būrys imasi
savo kasdieninių pareigų. Kai
kurios išvykusios ir darbuojasi
Lietuvoje arba kituose lietuvių
telkiniuose.

Pasisveikinęs su didinguoju
Lietuvos karaliumi Vytautu ir
prezidentu Antanu Smetona,
nušypsojęs šauniam skautukui
ir pamojęs ranka tautiniais rūbais
pasipuošusiai lietuvaitei, nepa-
baigiamų archyvo tvarkymo
darbų imasi dr. Juozas Kriaučiūnas.
Jo rankose – įdomiausių
dokumentų originalai, se-

novinės knygos, įžymių užsienio
lietuvių palikimas. Jau dvidešimt
metų ALKA – jo gyvenimas. Parodys
daktaras Juozas lankytojui ir
Vokietijoje išleistą žemėlapi, kuriam
kas šimtmetis sužymėtos Europos
valstybių ribos. Rasite jame ir
Lietuvos valstybės šlovės ir netekčių
laikus. Į talką J. Kriaučiūnui užsuka
prel. Vytautas Balčiūnas, kurio
vienintelis turtas – knygos.

Daug ko nespėjau pamatyti
Putname ir jo apylinkėse per tą
vieną sekmadienį. Nespėjau užsukti
į dailininko Igno dirbtuvę. Nebuvo
kada susipažinti su vienuolyne
gyvenančios poetės kūryba. Tik
trumpam stabtelėjau vienuolyno
muziejuje. Įvyko tik nedidelis
pokalbis apie šiandieninės
išėivijos spaudos priedermes
ir išlikimą. Dar ne kartą
reikės čia sugrįžti, pasisemti
tos dvasinės energijos, kuria
šis sulietuvinas Amerikos
kampelis taip gausiai apdovanoja
kiekvieną, jį aplankiusį.

Autoriaus nuotraukos

Ambasadoriaus Stasio Lozoraičio kapas Putname

Amerikos Lietuvių kultūros archyvo vedėjas dr. Juozas Kriaučiūnas prie archyvo steigėjo – prel. P. Juro portreto

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVA NESIŪLOMA Į EUROPOS SĄJUNGA.** Europos Komisija kol kas nesiūlo pradėti derybų dėl stojimo į Europos Sąjungą su Lietuva ir Latvija. Komisijos pranešime sakoma, kad "kurdamą rinkos ekonomiką, Lietuva padarė didelę pažangą, bet pereinamuoju laikotarpiu ji turėtų didelių sunkumų atlaikyti rinkos jėgų konkurencinį spaudimą Sąjungos viduje". Sakoma, kad Lietuvai dar reikia ypač pasistengti, kad būtų daugiau investuojama iš užsienio. Lietuva taip pat buvo rimtai kritikuota dėl administracinės ir teisinės sistemos. Premjeras Gediminas Vagnorius atkreipė dėmesį, kad kai kurie Europos Komisijos nurodyti duomenys apie Lietuvą yra pasenę. G. Vagnorius sakė siekiant, kad Europos Komisija peržiūrėtų savo sprendimą. Komisijos vertinimas yra patariamojo pobūdžio, ir šalys, su kuriomis Europos Sąjunga pradės derybas galutinai išaiškės gruodžio mėnesį.

• **MADELEINE ALBRIGHT VIZITAS.** Liepos 13 d. Lietuvoje apsilankė JAV diplomatijos vadovė Madeleine Albright. Delegacijoje buvo specialus JAV Prezidento ir Valstybės sekretorės padėjėjas NATO plėtotės klausimams Jeremy Rosner. JAV valstybės sekretorė negalėjo garantuoti, kad 1999 metais Baltijos valstybės bus pakviestos į NATO.

• **RUSIJOS GENEROLAI REPETAVO MŪŠĮ SU NATO IR LIETUVA.** JAV gynybos departamento žvalgybos pranešime sakoma, kad šį pavasarį Maskvos karinė apygarda surengė didelio masto karines pratybas, kuriose buvo repetuojamos Rusijos kariuomenės atakos bei branduolinės kontratakos prieš NATO, Lenkijos ir Lietuvos ginkluotąsias pajėgas. Šią žinią paskelbė "The Washington Times".

• **LIETUVOS PAGALBA NUKENTĖJUSIOMIS ŠALIMS.** Lietuvos vyriausybė nutarė skirti pusantro milijono litų humanitarinę pagalbą nuo potvynio nukentėjusiems Lenkijos ir Čekijos gyventojams bei uragano nusiaubtų Ukrainos rajonų gyventojams. Kiekvienai šaliai skirta pagalbos po 500 tūkstančių litų. Į Lenkiją jau išvyko 30 Lietuvos ugniagesių.

• **STEIGIAMOS KREDITO UNIJOS.** Panevėžyje steigama akcinės bendrovės "Ekranas" darbuotojų kredito unija. Lietuvoje jau veikia septyniolika kredito unių, vienijančių vienos profesijos, interesų arba vienos įmonės darbuotojus. Dešimt kredito unių yra įkūrę ūkininkai, kad galėtų pigiau ir paprasčiau pasiskolinti pinigų. Savo kreditavimo įstaigų Lietuvoje turi medikai, stiklininkai, Vytauto Didžiojo universiteto studentai ir dėstytojai.

• **VILKAVIŠKIS ŠVENČIA SAVO JUBILIEJŲ.** Vilkaviškis sulaukė šventės - 300 metų jubiliejaus kai buvo patvirtintas miesto herbas. Istoriniuose šaltiniuose Vilkaviškis pirmą kartą minimas 1620 metais, kai buvo pastatyta medinė katalikų bažnyčia. 1697 metais miestui suteiktas herbas - dviguba raudona lelija mėlyname fone. Šventės proga mieste vyksta daug renginių ir iškilmų. Sutvarkytos miesto gatvės, želdynai. Pernai pastatytas paminklas J. Basanavičiui. Išleista knyga apie Vilkaviškio istoriją ir dabartį, jau nuo pavasario rengiamos parodos istorine tematika.

• **PASIBAIGĖ STOJAMIEJI EGZAMINAI Į VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETĄ.** Daugiausia stojančiųjų norėjo studijuoti užsienio kalbas. Nedaug atsiliko socialiniai, verslo ir vadybos mokslai. Daugėja norinčių studijuoti gimtąją kalbą ir literatūrą.

• **IŠLEISTAS KONSTANTINO SIRVYDO ŽODYNAS.** Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas išleido Konstantino Sirvydo žodyną. Knygoje pateiktas fotografuoti seniausias lietuvių kalbos žodynas, kurį sudarė vienas iš žymiausių lietuvių kalbininkų Konstantinas Sirvydas. Žodynas buvo išspausdintas Vilniuje 1620 metais.

• **KLAIPĖDOJE - DAKTARO K. PEMKAUS BIBLIOTEKA.** Knygų mylėtojas daktaras Kazys Pemkus Klaipėdos universiteto bibliotekai padovanojo unikalią turtą - apie 20 metų kaupiamą lietuviškų knygų ir leidinių kolekciją. Joje yra apie 60 tūkstančių retų lietuviškų knygų, 3 tūkstančiai žurnalių, dokumentų. Bibliotekai - archyvui sutvarkyti JAV Lietuvių fondas skyrė 30 tūkst. dolerių.

• **UŽ ŠMEIŽTĄ - METAI KALĖJIMO.** Buvęs "Jedinstvos" lyderis 50 metų Valerijus Ivanovas už 1991m. sausio 13-osios aukų šmeižtą nuteistas vienerius metus kalėti. Septyniems per sovietų armijos įvykdytą agresiją žuvusiųjų artimiesiems iš V. Ivanovo priteista po 10 tūkstančių litų. Baudžiamoji byla už šmeižtą buvo iškelta po to, kai jis Rusijos Dūmoje pristatė savo knygą "Lietuvos kalėjimas". Knygoje jis tvirtino, kad per Sausio 13-osios įvykius sovietų kariuomenė nieko nenužudė. Rusijos pilietis V. Ivanovas 1994 metais už antivalstybinę veiklą jau buvo nuteistas pusketvirtų metų laisvės atėmimo. Vėliau jam bausmė buvo sumažinta. (Šias žinias perdavė Algio Gedrio elektroninis paštas)

Iš visur – apie viską

PADIDINO NATO

Algirdas Pužauskas

Madride įvyko 16-kos NATO valstybių vadovų pasitarimas, kuris pakvietė tris valstybes – Lenkiją, Vengriją ir Čekiją – įsijungti į šios karinės organizacijos eiles. Devynios valstybės, tarp kurių buvo Prancūzija ir Italija, siūlė šia proga pakviesti dar Rumuniją ir Slovėniją, tačiau kitos, ypač JAV, nesutiko, pabrėždamos, kad šis išplėtimas nėra paskutinis ir durys į NATO pasilieka atviros. Svarstant šį klausimą, buvo vengiama karštų ginčų. Beveik nebuvo nagrinėjama, ar nereikėtų pakviesti Baltijos valstybes, nors iš jų vis labiausiai girdisi balsai dėl Rusijos keliamos grėsmės.

Konferencijos baigiamajame pareiškime Prancūzijos prezidento J.Chirac reikalavimu paminėtos Rumunija ir Slovėnija, nuraminant, kad joms neteks labai ilgai laukti. Įrašytas ir toks sakinys, lyg geranoriškas gestas Baltijos valstybėms: "Tuo pačiu metu mes pripažįstame pažangą, stiprinant didesnę pastovumą ir bendradarbiavimą tų Baltijos regiono valstybių, kurios siekia NATO narystės".

Kaip žinoma, dar 12 Europos valstybių siekia įstoti į NATO organizaciją. Kritikai bijo, kad tokia organizacija nepataisomai pagadintų Vakarų santykius su "demokratine" Rusija ir sugrąžintų "šaltojo karo" dienas. Be to, toks išsiplėtimas labai daug

kainuotų. Kritikai JAV Kongrese jau dabar kalba, kad NATO organizacijai šis padidėjimas per 13 metų kainuos apie 35 milijardus (amer. – billion) dolerių. Kongreso biudžeto įstaiga mano, kad padidėjimo kaina sieks apie 125 mlrd. dolerių. Vien JAV teks išleisti apie 19 mlrd. dolerių.

Po suvažiavimo Madride prezidentas Bill Clinton aplankė Lenkiją, Rumuniją, buvo sustojęs Danijoje. Gynybos sekretorius William Cohen aplankė Vengriją ir Ukrainą, su kuria pasirašė sutartį, panašią į tą, kuri gegužės mėnesį Paryžiuje buvo pasirašyta su Rusija. Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenijus Primakovas, Maskvoje kalbėdamas apie Madride įvykusį NATO valstybių vadovų pasitarimą, pareiškė, kad nežiūrint, jog Rusija pasirašė su Europa platų abipusio bendradarbiavimo susitarimą, "mes vis dar laikome šį NATO išplėtimą didžiausia Europos klaida nuo II-ojo Pasaulinio karo pabaigos."

JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright iš Madrido nuvyko į Čekiją. Visos naujosios NATO narės priklausė vadinamajam Varšuvos paktui iki to laiko, kol subyrėjo bolševikinė Rusijos imperija. Čekija turi 10,3 mln. gyventojų, laiko 70,000 kareivių, iš kurių 16,000 – aviacijoje. Nei Čekija, nei Vengrija neturi karo laivyno. Vengrijoje apie 48,000 tarnauja armijoje, 16,300 – aviacijoje. Didžiausia ir stipriausia naujoji narė yra Lenkija su 38,6 mln. gyventojų, iš kurių 97,6% yra lenkai. Armijoje tarnauja 178,000 lenkų, aviacijoje – 52,000 ir karo laivyne 17,800. Lenkijos gyventojai, įsijungę į

tarptautinę gynybos organizaciją džiaugiasi, nes praeityje ši tauta yra daug kentėjusi nuo galingų savo kaimynų: Rusijos ir Vokietijos.

Prezidentas B. Clinton didžiulei lenkų miniai Varšuvoje pasakė: "Lenkija užėmė savo vietą demokratijų bendruomenėje. Jau niekad daugiau jūsų likimo nespres kiti. Niekad daugiau nebus paneigta jūsų prigimtinė teisė į laisvę". Prezidentui padėjo Lenkijos prezidentas, buvęs komunistas Aleksandras Kwasniewski, sakydamas, kad šiandien Lenkijai yra didelė šventė. Prezidentas B. Clinton paskubėjo pareikšti, kad lenkai turėtų būti tolerantiški ir gerai sugyventi su savo kaimynais, įskaitant ir rusus. Savo toleranciją išreiškė ir pats Lenkijos prezidentas. Tūkstantinė minia jam labai garsiai pritarė, kai jis viešai padėjo buvusiam prezidentui ir "Solidarumo" steigėjui bei vadovui Lech Walensai, sakydamas, jog Walensa nemažai prisidėjo prie to, kad Lenkija buvo priimta į Vakarų demokratijų tarpą ir tapo NATO nare.

Naują NATO sąjungos sudėtį dar turės patvirtinti JAV senatas. Daug kritikų kalba, kad šiais sunkiais laikais, kada bandoma karpyti senelių pensijas, kada sunku suderinti pajamas ir išlaidas ir subalansuoti valstybės biudžetą, neaišku, kam čia reikia papildomų didelių išlaidų, skiriamų NATO stiprinimui. Tačiau neabejojama, kad reikalinga Senato dauguma ši padidėjimą patvirtins. Senatorius William Roth, respublikonas iš Delaware, pareiškė, kad liepos 8 d. sprendimas Madride yra istorinis žingsnis į taikingą, demokratinę, nesusiskaldžiusią Europą.

KARO NUSIKALTĖLIAI

Buvusioje Jugoslavijoje britų kareiviams, amerikiečiams padedant, pavyko suimti karo nusikaltimais kaltinamą serbą Milaną Kovacevičių,ėjusį Prijedora miesto ligoninės direktoriaus pareigas. Jis perduotas Hagos tarptautiniam karo nusikaltimų teismui. Kitas serbas – buvęs policijos pareigūnas Simo Drlić bandė priešintis, peršovė koją britų kareiviui, bet buvo vietoje nušautas. To teisti jau nebereikės.

Šis incidentas sukėlė Serbijoje didelį triukšmą. Vakarų sąjungininkai ypač norėtų suimti ir teisti Bosnijos

serbų neoficialų vadovą Radovaną Karadžićų, nors jis iš Bosnijos serbų prezidento pareigų pasitraukė. Dabar prezidentė yra Biljana Plavčik – dar didesnė serbų nacionalistė už patį R.Karadžićų. Prezidentė neseniai pareiškė spaudai, kad viso pasaulio serbai sukiltų, jei NATO pabandytų suimti ir teisti "didžiuosius serbų kovotojus". Politiniai stebėtojai tvirtina, kad NATO karinėms jėgoms, po didelių finansinių išlaidų, pavyko sustabdyti Bosnijos karą ir išvengti naujų aukų, tačiau taikos ši misija ten neatnešė. NATO teks ten laikyti

kareivius dar daug mėnesių, o gal net ir metų. JAV gynybos sekretorius W. Cohen pasakė, kad JAV kareiviai Bosniją turės palikti iki ateinančių metų birželio. Atstovų rūmai jau paskelbė, kad po tos datos kariuomenei nebus skiriama lėšų. Prancūzija ir Anglija jau yra pareiškusios, kad jei amerikiečiai išeis iš Bosnijos, tai ir jų kareiviai grįš namo.

Kai kurie komentatoriai kalba, kad Vakarų pasaulio plahai buvusioj Jugoslavijoje

(Nukelta į 3 psl.)

Redaktoriaus skiltis

SU LIETUVOS VARDU ŠIRDYJE

Kai rašau šias eilutes, lygiai prieš 64 metus "Lituanica" jau buvo labai priartėjusi prie Lietuvos. Atlantas — įveiktas. Du vyrai, gimę tais metais — 1896 — metais, toje pačioje Žemaitijoje išvydę pasaulį, skrido Kauno link. Jiems buvo likę tiek nedaug, kai bailsus nuovargis, lėktuvo gedimas ar kuri nors kita (iki šios dienos tiksliai nežinoma) kliūtis užstojo kelią.

Steponas Darius (Darašius) ir Stasys Girėnas (Girskis) skrido ne iš Lietuvos į Ameriką, o iš Amerikos — į Tėvynę Lietuvą. Patyrę lakūnai žinojo, kad gali žūti. Bet jie norėjo įrašyti Lietuvos vardą į pačių garbingiausių pasaulio įvykių istoriją. Norėjo, kad platusis pasaulis išgirstų apie Lietuvą. Juk net mūsų dienomis šimtai milijonų žmonių nieko esminio apie Lietuvą nėra girdėję ir lengvai pasiduoda bet kokių paskalų įtakai.

Prieš 67 metus — 1920-aisiais, liepos 27 d. JAV kariuomenės savanoris Steponas Darius su būriu Amerikos lietuvių atvyko į Lietuvą ir tapo kovų už jos nepriklausomybę dalyviu, vienu iš Klaipėdos krašto išlaisvinimo kovų vadovu. Atėjus taikos metui, jis ypač daug dėmesio skyrė sportinės veiklos plėtočiai, vadovavo Lietuvos Fizinio lavinimo sąjungai, parengė tris leidinėlius sporto tema. Apie begalinį jo veržumą liudija ir tai, kad šalia karinės tarnybos ir milžiniškos visuomeninės veiklos, S.Darius dar rado laiko mokymuisi: jis 1926-27 metais lankė Lietuvos universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. Tas žmogus niekada nesustojo ties tuo, kas jau pasiekta.

Šešiolikmetis Stasys Girėnas, atvykęs į Ameriką, išdarbino lietuviškų leidinių spaustuvių. Po metų jis, kaip ir Steponas Darius, tapo JAV kariuomenės savanoriu. Mokojo oro eskadrilėje baigęs karo mechanikų kursus, Stasys po kelių metų tapo la-

kūnu. Įsigijęs nuosavą lėktuvą, jis ne tik vežiojo keleivius, bet ir tapo skraidymo mokytoju. Ketverius metus truko šių vyrų bendradarbiavimas, subrandinęs transatlantinio skrydžio planą.

Teatleidžia vyresnieji skaitytojai už jiems žinomų faktų pakartojimą. Šį rašinį skiriu savajai ir jaunesnių už save lietuvių kartai. Vos apgraištomis žinodami tik patį tragiškai pasibaigusio skrydžio (kartojau: kai svarbiausia jo dalis jau buvo atlikta) faktą, retai tesusimąstome, kas buvo šie vyrai, nei ūgiu, nei fizine jėga neišsiskyrę iš tūkstančių kitų. Skyrėsi jie tik nepalaužiama dvasios jėga ir tikėjimu Lietuvos ateitimi. Pro viską užgožti besikėsinančios banalybės rūką iškyla jų kvietimas į žygdarbių Lietuvos vardan.

Neseniai gautame jaunios lietuviškos laiško radaus tokius žodžius: "Tada nežinojau ne tik, kaip atrodo Vytis, trispalvė ar kaip skamba Lietuvos himnas. Nežinojau, kad kadaise buvo kita Lietuva su savomis vertybėmis. Nepriklausoma respublika, kurios kiauiliu ir šviestą valgė vokiečiai ir anglai, o mokyklose nesigirdėjo rusiškų dainų."

Okupantai, įsiveržę į Lietuvos įstaigas, pirmiausia plėšė nuo sienų užgrobtos valstybės ženklus ir kabino savus. Po kelių dešimtmečių atkūrus nepriklausomybę, tik maža dalis teprisiminė, kokia buvo toji Lietuva. Net gana aktyvių pasipriešinimo dalyvių galvose iki šios dienos tebėra gausybė "spragų" ir "baltų dėmių". Gal todėl ir nebegalime labai stebėtis, kai istorinės atminties neigiję asmenys net aštuntaisiais nepriklausomybės metais su kvailelio išraiška veide sutinka žodį "tautiškumas". O kokia patyčių lavina užgriūva kiekvieną, išdrįsusi suabejoti, ar besąlygiškai verždamiesi į naujas "sąjungas", pakankamai įvertiname savo valstybės teises ir orumą.

AR LIETUVOS KARIUOMENĖ TIKRAI RUOŠIASI Į NATO?

Juozas Žygas

Kiekvieną savaitę po kelis sykius tenka skaityti ir girdėti apie NATO. Lietuva visas viltis į NATO yra sudėjusi. Bet reikėtų žinoti, kad tai nėra pavargėlių prieglauda ar našlaičių namai, bet sąviginos organizacija. Norint į ją įstoti, reikia ir savo dalį į ją įnešti. Nors dažnai rodomas susirūpinimas Lietuvos įvaizdžiu, bet nepasirūpinama, kad jis būtų geresnis. O jos ginkluotųjų pajėgų įvaizdis yra labai menkas. Viena kita gražesnė nuotrauka, paskelbta spaudoje, negali to įvaizdžio pagerinti. Krašto apsaugos ministras Č. Stankevičius, tai žinodamas, suteikė teisę teikti žinias tik siauram išrinktųjų ratui.

"Kiek dar seminarų reikėtų surengti, kad bent aukščiausio rango Lietuvos karvedžiai išskaltų į galvą, jog civilinė kariškių kontrolė — vienas pagrindinių NATO principų — neatsiejama nuo žodžio laisvės? Juk nė viena NATO šalis neslepia duomenų apie gynybos biudžetą, ginkluotę, kariuomenėje įvykdytus nusikaltimus ar nelaimingus atsitikimus, korupcijos atvejus. Tokios informacijos slėpimas demokratinėje šalyse prilyginamas nu-

sikaltėlių slėpimui", — rašė "Lietuvos rytas", balandžio 17 d.

Šis patarimas Lietuvos kariuomenei kol kas negalioja. Jeigu taip visai atsisiegtų, tai visi gali pamatyti, kad po blizgančia uniforma slypi nešvarūs marškiniai. Kuomet mažai rašoma ar kalbama, tai didelė dalis visuomenės net nežino, kad didžioji dalis pulkininkų namuose kalba rusiškai, nes iš Rusijos ruses yra parsivežę. Net kariuomenės štabe yra tarnautojų rusų, kurie lietuviškai nemoka. Paslaptys (kaip ir dera ginkluotosioms pajėgoms) yra taip gerai saugomos, kad, atrodo, net karinė vadovybė ne visas jas žino.

Lietuvos karinė vadovybė nežino, kad tas paslapties šydas tėra skirtas tik lietuviškai visuomenei klaidinti. Bet Vakarų kariniai sluoksniai tas visas "paslaptis" gerai žino. Nors Amerikoje nėra gyventojų registracijos, bet jeigu patektumėte į valdžios akiratį, tai patys nustebtumėte, smulkias detales apie save išgirdę. Vakarai turi savo specialiąsias tarnybas ir, kiek Lietuva besistengtų, jie gana tiksliai, geriau už lietuviškas saugumo organizacijas, žino buvusių sovietinių saugumo struktūrų grėsmę. Pavyzdžiui, viešėdami Amerikoje, Lietuvos karininkai sužinojo, jog vienas buvusių aukštų SKAT (Savanorių tarnybos) karininkų yra GRU (sovietų karinės slaptosios tarnybos) pareigūnas. Čia pat galima

pridėti kitą atsitikimą.

Vieną vakarą Amerikoje gyvenančio lietuvių — "Kario" skaitytojo — bute suskambėjo telefonas. Kalbėjo aukštas Lietuvos kariuomenės štabo karininkas, atvykęs į Amerikos laivyno mokyklos kursus. Adresą jis, matyt, gavo iš "Kario" redakcijos. Ponas N. parūpino karininkui lietuviškos spaudos ir Vėlykų proga nusiuntė mažą dovanėlę, keletą kartų pasikalbėjo telefonu. Po poros mėnesių karininkas grįžo Lietuvon. Bet tuo istorija nesibaigė. Vieną dieną prie N. namo pasirodė du švariai apsirengę vyriškiai. Iš kišenės jie išsitraukė FTB (FBI) ženklus. Klausinėjo, kokius ryšius N. palaiko su karininku iš Lietuvos. Jie paliko savo vizitines korteles ir prašė pranešti, jei ką nors sužinotų apie šį karininką Lietuvos spaudoje. Pagal "Tremtinį" ir kitą Lietuvos spaudą, minėtas karininkas — buvęs KGB kapitonas (žr. "Draugą", gegužės 22d.).

Kadangi Lietuvos kariuomenės štabe "Tremtinys" ir kita panaši spauda neskaitoma, tai turbūt dar nežino, koks karininkas stažuotei buvo pasiūstas! O gal dėl to ir buvo parinktas? Dabartinėje kariuomenėje lietuviškumo nereikia ieškoti. Ramovėje, susirinkus aukšto rango karininkams su žmonomis, tik ir skamba kreipiniai: "Marija Nikolajevna, Olga, Tania, Zoja Pavlovna, Oleg Petrovič". Aišku, ne lietuviškai.

Iš visur — apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

apie 1,000 somalių. Dideli pasipiktinimą sukėlė televizijos vaizdas, kaip somaličiai tampo po gatves žuvusio amerikiečio kūną, nors tas karys atvežė somaličiams vaikučiams maisto ir vaistų.

Somalyje tuo metu vyravo nuomonė, kad baltieji kolonistai atvyko prižiūrėti, jog Somalis neturėtų nepriklausomybės, t.y. atvažiuo sustiprinti kolonijinę sistemą ir vėl pavergti vietinius gyventojus. Neseniai paskelbtas specialiosios Kanados komisijos pranešimas sako, kad žygis į Somalį buvo blogai suplanuotas, "be vairo". Vyresnieji kariuomenės vadai bandė nusišalinti nuo visuomenės įvairius kaltinančius faktus ir padarę Kanados įvaizdžiui daug žalos.

Panašūs įvykiai dar gali prasidėti ir Bosnijoje. Stebėtojai mano, kad išvykus sve-

timai kariuomenei, ten vėl gali atsinaujinti karo veiksmų ir etninis valymas.

Kalbant apie karinių nusikaltėlių gaudymą ir baudymą, kažkaip lieka daug kas neaišku. Yra valstybių, kurios pasižymėjo savo sistemos žiaurumu, kitų tautų naikinimu, jų trėmimu ir mariniu Sibiro gulaguose, tačiau niekas jų už tai nei peikia, nei bara, nei teisčia.

Raudonieji laimi

Kambodžoje vėl išsiviešpatavo dar taip neseniai sutramdytas chaosas. Antrasis premjeras Hun Sen pagrobė valdžią ir po vieną naikina savo politinius priešus. Jo konkurentas, pirmasis premjeras princas Norodom Ranariddh atsidūrė Prancūzijoje, kur bando atkreipti tarptautinės bendrijos dėmesį ir paramą savo kraštui.

"Palinko liepa šalia kelio,
Pravirko motina sena.
Sūneli, Tėvynė tave šaukia –
Ir vėl bus laisva Lietuva..."

Šios dainos garsai lydi mane nuo pat mažens. Dainavo ją mano seneliai ir tėvai. Esu lietuvė...

Kiekvienas žmogus yra savo tautos palikuonis. Tautybės niekas negali pasirinkti. Man buvo skirta gimti Lietuvaite, nors ir ne Lietuvoje. Gyvenam Lenkijoje, bet nepamirštame, kuo esame, ir kur mūsų šaknys. Kai kada gal ir širdį sugniaužia tai, kad tiek mažai mus skiria nuo Tėvynės, o kartu ir tiek daug. Nuo mūsų kiemo matyti laukai, kuriais seniau laisvai vaikštinėjo ir dirbo žemę mano proseneliai. O dabar ta "žalių beržų" siena ir geležiniai stulpai skiria mus visus. Dažnai, atsibudus ryte, gali išgirsti bendrataučių balsus, kiemo šunų lojimą... Atrodo bėgtai, pasisveikintai skambiu "Labas rytas", bet ne, negali. Noriu būti lietuvė ir niekada neužmiršti, kad mano senelių tėvai ilsisi už tų "žalių beržų" sienos. Jų kapus saugo didingi ažuolai, paukščiai ir žvėreliai. Kaip "Anykščių šilėlyje"...

Kiekvienas lietuvis turi didžiuotis savo tautos praeitimi. Man, lietuvių tautos istorija siejasi su garsiais kunigaikščiais, milžinais, apie kuriuos tiek padavimų ir dainų sukurta. Sakydami, kad Lietuva – mūsų Tėvynė, kad ji – didvyrių žemė, jaučiame pagarbą jai ar net pasididžiavimą. Aš, skaitydama apie Vytautą ar Kęstutį, jaučiu keistą jausmą. Norėčiau matyti juos mūsų laukuose, tarp artimų man upių, medžių. O kas žino, gal tas pats ažuolas, išsikojęs svirno gale ir matė kadaise čia jojančių kunigaikštį arba kokią lietuvių bajorą. Bet medžiai, turbūt paskutinieji liudininkai, kurie tau nieko nepapasakos. Jų ošimo žmonės nesupranta ir niekad ne-

KODĖL NORIU BŪTI LIETUVĖ?

Birutė Baliūnaitė

Punsko Kovo 11-osios gimnazijos III klasės mokinė, JAV LB Švietimo tarybos paskelbto konkurso dalyvė

didesnę dalį jų žemės, gyventojus pavergė ir išvaikė.

Jotvingiai atsidūrė svetimųjų valdžioje. Išlikę Suvalkijos vietovių pavadinimai vis dar primena, kad čia kadaise yra gyvenusios narsios lietuvių giminė. Kokie žiaurūs buvę laikai, kai pasaulį valdė tas, kas stipriausias, tas turėjo didžiules kariuomenes, pilis ir turtus. Lietuviai, o ypač mes gyvenantys svetimoje šalyje, negalim užmiršti mūsų giminaičių – jotvingių.

Nagrinėdami lietuvių tautos ypatybes, rasime daugelį tik lietuviams būdingų bruožų. Prof. J. Žilinskas rašo, kad tautos būdo savumai gali pasireikšti tik esant tautai laisvai, ir tiems savumams susidaryti reikalingas ilgesnis laikas. Daug ką apie lietuvių sužinojau, pažvelgus į jų papročius. Tos tradicijos aiškiai parodo, kokios kilnios sielos buvo tie žmonės, kurie sugėbėjo tokius papročius sukurti ir jų laikytis. Papročiuose atspindi lietuvių meilė gamtai, švaros ir tvarkos pamėgimas. Lietuviškieji papročiai formavosi dar pagonybės laikais ir išliko dar iki dabar dėka kaimo žmonių. Valstietija buvo svarbiausia lietuvių etninės kultūros kūrėja ir puoselėtoja. Papročiai reguliavo bendrijos gyvenimą, nustatė jos dorovinius principus. Kaimo reikalai buvo sprendžiami sueigose, kurios minimos jau XIV a. Įvairiose Lietuvos dalyse tokios sueigos vadinosi skirtingai. Suvalkijoje buvo paplitęs krivūlės terminas. Kaimo sueigos ženklas buvo krivūlė. Anot istorikų, tai – kreiva lazda, kurią kaimo seniūnas siųsdavo per kaimą, kviesdamas vyrus į sueigą. Krivūlė išliko

iki dabar, nors jau nebe lazdos, o paprastos kortelės pavidalu.

Kaimo bendruomenės papročiai buvo talkos, bičiulystė, vaišingumas, dovanos. Lietuviai nuo senų laikų sunkiausius ūkio darbus – mėsą, kailius, šienapjūtę, rugiapjūtę, kūlimą atlikdavo talkomis. Šiandien šis paprotys pamažu nyksta, kiekvienas stengiasi vien sau, negalvodamas apie pagalbą kitam.

Bičiulystė – labai įdomus ir savitas lietuvių paprotys, jo kaimyninės tautos neturi. Jis yra surištas su bičių dovanojimu draugams, nes bitės buvo laikomos šventosiomis. Tvirtas ir senas buvo vaišinimo ir apdovanojimo paprotys. Apie senovės lietuvių vaišingumą ir gausias dovanas yra rašę kitataučiai keliautojai, karalių pasiuntiniai, lankęsi pas Lietuvos valdovus. Šio papročio laikėsi ir paprasti kaimo žmonės. Buvo visuotinai priimta pavaišinti svečių ar apsilankiusių kaimyną. Tai labai graži tradicija, kuri išlikusi yra iki šiandien.

Būdingi lietuviams yra Velykų lalavimo papročiai: jaunimas eina per kaimą laudamasis, užėjusieji į vidų sveikina šeimininkus, gieda giesmes ir būna apdovanojami margučiais, sausainiais ar pinigais. Senas yra taip pat velykinis paprotys ridenti margučius; tą seniau darydavo suaugę kaimo vyrai. Šio papročio gyvybingumą lėmė tikėjimas, kad kiaušinis, kuriam pavasarį buvo teikiama ypatinga galia, susiliesdamas su žeme, didinąs jos vaisingumą.

Lietuviai, skirtingai nuo kitų tautų, nepaprastai aukštai vertino šeimos santykius ir su jais susietas tradicijas. Tai ir dabar yra pastebima. Seniau, jau išsigalėjus krikščynų papročiams, kaimas švęs-

davo dvi dienas. Pirmąją dieną kaimynus ir gimines vaišindavo šeimininkai, antrąją buvo rengiamos suneštinės vaišės. Ypač svarbus įvykis šeimoje būdavo vestuvės, bet nuodėmė būtų nepaminėti senųjų, su jomis susietų tradicijų. Vestuvių išvakarėse jauniosios namuose vykdavo mergvakaris, kurio papročiai reiškė jauniosios atsiskyrimą nuo savo netekėjusių ir nevedusių bendraamžių. Apeiginę prasmę turėjo nuotakos ėjimas vestuvių išvakarėse per kaimą atsisveikinti su visais gyventojais, jos nusilenkimas dideliems ir mažiems, kaimo bendruomenės dovanos nuotakai ir pastangos ją "vaduoti".

Vestuvinės dainos – labai gražus tautos palikimas. Jomis kaimas išlydėdavo jaunąją. Jos išsakydavo nuotakos atsiskyrimo ir būsimojo gyvenimo svetur dramatiškumą. XX a. pabaigoje jau nebegirdėti vestuvėse gaudžių dainų, jaunoji neturi rūtų vainikėlio – viskas atrodo kitaip. Pasiliko tik stalai, pilni įvairių skanumynų bei gėrimų. Ir svečiai kitaip elgiasi, skiriasi vestuvių prasmės vertė. Tad nuostabu yra, kai atsiranda žmonių, kurie sumano atkurti senas vestuvių tradicijas. Statydami spektaklius, skatina mus grožėtis tuo, kas buvo, kas tikrai yra gražu ir dora. Nesvarbu, kad tų XVI-XIX a. vestuvių laikas jau praėjo. Svarbu neužmiršti, kad turim gerbti ir minėti tradicijas.

Lietuviai buvo labai jautrūs žmonės, prisirišę ne tik prie šeimos, bet ir prie savo tautinės tikybos. Kadaise lietuviai tikėjo, kad kariai, kurie žuvo begindami savo šalį, po mirties gyvena ypatingai linksmai ir laimingai, ir ten turi tuos pačius žirgus, ginklus ir rūbus, su kuriais jie buvo laidojami. Taip pat lietuviai tikėjo, kad jie ir aname pasauly būdami, saugo savo tėvynę (M. Biržiška).

(Bus daugiau)

IX Pasaulio Lietuvių bendruomenės seimo dalyviai Vilniuje, LR Seimo rūmų posėdžių salėje

JAV LB ŠVIETIMO TARYBOJE

PASIBAIGUS KONKURSIUI

Pasibaigus Raimundo Grigaliūno fondo skelbtam rašinių konkursui Karaliaučiaus, Punsco ir pietrytinės Lietuvos lietuviškų mokyklų mokiniams, skatinančius rašyti tautinės sąmonės ir jaunimo dalyvavimo lietuviškoje veikloje temomis, JAV LB Švietimo taryba susilaukė gražių padėkos laiškų. Punsco pradžios mokyklos mokinės Rūta Sitarškytė ir Dalia Valinčiūtė: "Mums buvo malonu dalyvauti jūsų paskelbtame konkurse ir pasisakyti viena iš daugelio pasiūlytų temų. Truputį baigino tūkstančio žodžių darbo apimtis, tačiau bėrašant pasirodė, kad tai visai nedaug. Rašėme iš širdies, pasikliaudamos išmone, patirtimi ir žiniomis, kuriomis mus maitino tėvai, seneliai, lietuviška mokykla ir dzūkiško kaimo aplinka. Džiaugiamės, kad mūsų pastangos nenuėjo veltui, kad mūsų rašinėliai patiko ir susilaukė tokio aukšto gerbiamos komisijos įvertinimo. Įdomu būtų pasiskaityti kitų dalyvavusių konkurse autorių kūrinių. Nuoširdžiai dėkojame už 65 dol. premijas ir už asmenišką jos įteikimo aktus su visos komisijos narių parašais. Pinigai labai pravers atostogų metu, o įstiklinti aktai visam gyvenimui bus pasididžiavimo simboliai, skatins dar geriau mokytis, branginti savo gimtąją kalbą, savo krašto papročius ir tradicijas.

Dar karta dėkojame už vertingas dovanas. Telaimina Dievas Jūsų darbus."

Regina Kučienė

NAUJI SKAITINIAI

Aštuntojo skyriaus vadovėlio "Lituanika" laidai išsibaigus, LB Švietimo taryba paruošė kitokio turinio vadovėlį – skaitinių sąsiuvinį.

Vadovėlis išleistas, kad moksleiviai susipažintų su sutrumpinta lietuviškojo rašto istorija. Šie 1997-ji metai yra ypatingi lietuvių tautai – švenčiame Lietuvos mokyklos 600 metų ir pirmosios lietuviškos knygos 450 metų jubiliejų.

Vadovėlyje yra gausus grožinių kūrinių rinkinys. Vieni literatūros tekstai ilgesni, kiti trumpesni. Mokytojas turėtų individualiai atrinkti medžiagą ir pritaikyti pagal savo mokinių sugebėjimus. Mokytojo pareiga yra padėti mokiniui pajusti tai, kas gražu, kas jaudina, mokytis grožėtis lietuvišku žodžiu, jo skambesiu. Literatūros kūrinių estetinį lavinimą suvokti padės klausimai. Prie skaitinių pateikti įvairūs užsiėmimai darbo knygelėje, kad mokytojui būtų lengviau įtraukti mokinius.

"EGLUTĖ"

Vienintelis užsienyje vaikams skirtas žurnalas "Eglutė" išleidžiamas 10 kartų per metus. Vasaros metu t.y. liepos ir rugpjūčio mėnesiais "Eglutė" "atostogauja".

PLB vicepirmininkė švietimo reikalams užsakė "Eglutę" 26 R. Grigaliūno fondo rašinių konkurso laimėtojams. Dėkodama taip rašo Zenona Jurevičiūtė – Ka-

raliaučiaus krašto Ragainės ir Budviečių vid. mokyklos mokytoja: "... "Eglutę" su malonumu varčiau pirmą kartą: tiek žurnale gražių ir mano mokiniams naudingų dalykų..."

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyrius yra vienas skaitlingiausių. Jis turi daugiau kaip šimtą narių, mokančių nario mokesčių. Iš jų ne mažiau kaip pusė yra aktyvūs. Betgi gyvenimas yra tarsi banguojanti jūra, kurios banga čia kyla, čia lūžta. Taip vyksta ir organizacinė, visuomeninė veikla. Čikagos skyrius kurį laiką buvo lyg tai snūstelėjęs. Neseniai skyriaus valdybos pirmininke tapo M. Marcinkienė. Birželio 26 d. "Seklyčioje" įvyko skyriaus susirinkimas. Nežiūrint gerokai visus varginančio karšto oro, dalyvavo virš 40 narių.

Susirinkimą pradėjo ir susirinkusius pasveikino M. Marcinkienė. Ji pateikė darbotvarkę. Prisiminėme a.a. inž. Kęstutį Biskį, buvusį aktyvų sąjungos narį, visų mylėtą, visų maloniai laukiamą. Visiems giliai susikaupus, velionis pagerbtas tylos minute. Pareikšta gili užuojauta velionio broliui – inž. Gediminui ir jo žmonai, dalyvavusiems susirinkime. Buvusi ilgametė skyriaus pirmininkė Elenora Valiukėnienė su giliu gailesčiu širdyje papasakojo apie a.a. Kęstučio Biskio gyvenimo kelią. Pasakė, kad jos pažintis su velioniu ir jo broliu Gediminu yra gana sena – nuo universiteto laikų. Ji priminė, kad ir brolių Biskių tėvelis buvo tautininkas.

kavinę, kuri veikia kiekvieną dieną per visus metus nuo 11:00 val. ryto iki 11:00 val. vakaro. Telefonas Lietuvoje (8-292) 444-80. Ją rasite šalia Panevėžio-Šiaulių plento. Kavinė – parduotuvė yra už maždaug 28 km nuo Panevėžio, važiuojant link Radviliškio. Pasukę į kairę, už tiltelio pamatysite parduotuvę-kavinę, švytinčią aukštu raudonu stogu.

Važiuodami nuo Kauno pro Kėdainius taip pat lengvai galite ją surasti. Privažiuavę plentą Panevėžys-Šiauliai, sukite į dešinę. Už 2 km dešinėje pamatysite Raudondvario žemės ūkio mokyklą. Ten ir pasukite.

Ambrozė Žatkus
ALIDCORP prezidentas

Norintys užsakyti "Eglutę" Amerikoje ar užsienyje gyvenantiems vaikams, rašykite šiuo adresu:

13648 Kickapoo Trail,
Lockport, IL 60441
Tel. 708-301-6410.

Suprasdama tautinės sąmonės išlaikymo svarbą, Či-

kagos Lietuvių Tautinių namų valdyba paskyrė 1,000 dol. "Eglutės" leidybai remti. Žurnalo redakcijos ir jaunųjų skaitytojų vardu išreiškiamė gilią padėką organizacijai, kuri prisimena jaunųjų skaitytojų poreikius.

PRITARIAME UŽMOJUI KURTI "TAUTOS SANTALKĄ"

Zuzana Juškevičienė

Kęstutis vienas pirmųjų pradėjo važinėti į Lietuvą ir vienas pirmųjų atgavo savo tėviškės žemę Sūduvoje, buv. Vilkaviškio apskrityje. Inž. Kęstutis Biskis mirė savo tėviškėje ir yra palaidotas tėviškės parapijos kapuose.

Buvo aptartas ALTS Centro valdybos aplinkraštis. Skyriaus išdininkas K. Rožanskas pateikė finansinę apyskaitą, susirinkimas jam padėjo už atsakingai tvarkomą išdą.

Centro valdybos vicepirmininkas P. Bučas pasveikino susirinkimą ir gana plačiai papasakojo apie sąjungos veiklą. Jis apgailestavo, kad yra sunegalavęs ALTS pirmininkas dr. Leonas Kriaučiūnas. P. Bučas pastebėjo, kad tarp Lietuvos ir užsienio tautininkų vyksta kokia tai neaiški trintis, kuri yra visai nereikalinga, ir atpasakojo Lietuvių tautininkų sąjungos laiško turinį. Laiške rašoma, kad tautininkų iniciatyva organizuojamas naujas visuomeninis judėjimas "Tautos santalka", kurios paskirtis – jungti pozityvias tautos jėgas, ugdyti pilietiškumą, valstybiškumą, stiprinti valstybės ekonomiką, saugoti Lietuvos gamtą, teikti visokeriopą pagalbą iš tremties grįžtantiems ir t.t. Aiškiai matyti, kad "Tautos santalkos" paskirtis yra veikti tautos ir valstybės gerovei. Į šį judėjimą yra kviečiamos jungtis visuomeninės organizacijos, politinės partijos ir pavieniai žmonės. Jau yra įsijungę nemaža dešiniųjų organizacijų bei pavienių asmenų. Numatyta kviestis aukščiau išvardintų sričių specialistus, parengti "Tautos santalkos" programą

ir, ja remiantis, daryti įtaką Seimui bei Vyriausybei.

Ši žinia nepaprastai sudomino susirinkimo dalyvius, nes aiškiai pajutome, kad yra žmonių, jaučiančių pareigą ir atsakomybę tautai bei valstybei. "Tautos santalkos" idėjai įgyvendinti reikia nemažai pinigų. Tad laukiama užjūrio vienminčių finansinės paramos. Be to, Lietuvių tautininkų sąjunga nori įsigyti ir nuosavas patalpas, kurias iki šiol tik nuomoja. Susirinkusieji išreiškė nuomonę, kad gerus užmojus reikia paremti.

Jaunosios kartos poetė, skyriaus narė Eglė Juodvalkė, 18-ą metų dirbusi "Laisvosios Europos" radijo stotyje, papasakojo apie savo darbą, parodė skaidres. Ji pasisakė, kad ji yra daug kartų buvojusi Lietuvoje ir gerai ją pažįsta. Eglė nurodė, kad Lietuva yra kitokia ir žmonės kitokie, nei buvo prieš karą. Eglei buvo padėkota, įteikta gėlių puokštė.

Prisimintas CV pirminkas dr. L. Kriaučiūnas. Visų dalyvių pasirašytoje kortelėje palinkėjome jam kuo greičiau pasveikti ir grįžti į veiklą, kur jis yra labai reikalingas ir maloniai laukiamas.

Buvo pasiūlyta pagerbti ALTS garbės narį Teodorą Blinstrubą, buvusį ilgametį ALTos pirmininką, VLIKo veikėją. Siūlymas priimtas.

Pirmininkė M. Marcinkienė, sklandžiai pravedusi susirinkimą, visiems padėjo už dalyvavimą ir pakvietė dalyvauti skyriaus piknike Lemonte. Susirinkimo dalyviai buvo patenkinti vienminčių pabendravimu ir neskubėjo namo. Dauguma jų aptarinėjo "Tautos santalkos" idėją.

"VĖJELIO" ŠOKĖJAI 84-AJAME SEIME

Regina Juškaitė

"Vėjelio" tautinių šokių grupė buvo įsteigta Dayton, Ohio 1973 metais. Šiuo metu grupėje yra 19 šokėjų – Lietuvos Vyčių 96-tos kuopos narių ir jų draugų. Šokėjų amžius – nuo 15 iki 40 metų. Dabartinė mokytoja Molly Geiger. Grupė yra šokusi įvairiuose renginiuose, vestuvėse. Ji kasmet dalyvauja

tarptautiniame festivaliuose – World Affair programoje, vykstančioje Dayton Convention centre, Vasario 16-osios minėjime ir kt.

Dayton Lietuvos Vyčių 96 kuopa ir 84-ojo seimo rengimo komitetas džiaugsmingai laukia jų pasirodymo visiems dalyviams.

REKLAMA!

ALIDCORP BENDROVĖ

ALIDCORP – uždaroji akcinė bendrovė, įkurta Los Angeles, CA. Ją sudaro 32 nariai – išeivijos lietuviai ir 9 nariai – lietuviai iš Šedovos seniūnijos (Raudondvario). Bendrovė užsiima žemės ūkio dirbimo paslaugo-

mis tiems žemės savininkams, kurie po penkiasdešimt metų atsiėmė savo nuosavybę, bet neturi kuo dirbti žemę. Taip pat verčiamės ir prekyba. Turime tris parduotuves ir kavinę.

Kviečiame užsukti į

ALIDCORP kavinė-parduotuvė Raudondvaryje. Prie jos – bendrovės prez. A.Žatkus

PRISIMENAME TRĖMIMŲ AUKAS

ČIKAGOJE

Antanina Repšienė

Amerikos Lietuvių Tarybos Čikagos skyrius birželio 15 d., sekmadienį, surengė baisių trėmimų ir visos lietuvių tautos genocido aukų prisiminimą ir pagerbimą. Minėjimą pradėjome 10 val. ryto vėliavų pakėlimu Švč. M. Marijos gimimo parapijos bažnyčios aikštėje. Vėliavų pakėlimui vadovavo Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadas Juozas Gurevičius. Dalyvavo gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa (vadas – Juozas Mikulis), Čikagos skyriaus ramovėnai, vadovaujami Juozo Mikulio ir nemažas būrys lietuvių. Giedant Amerikos ir Lietuvos himnus, Žvaigždėtoji ir Trispalvė pakilo į viršų. Pagerbiant lietuvių tautos genocido aukas, vėliavos kabėjo visą dieną.

Po vėliavų pakėlimo, visi organizuotai su vėliavomis žygiavo į bažnyčią iškilmingoms pamaldoms. Eisenos priekyje gyvų gėlių pintinė nešė dvi studentės – Larana ir Lisana Von Braun, ALTos skyriaus sekretorės Filinos Von Braun vaikaitės. Pagarba ir padėka toms lietuviams, kurios jautė pareigą vilkėti tautinius drabužius nunešti ir padėti gėles prie altoriaus žuvusiems pagerbti.

Parapijos chorui, ku-

riam vadovauja muzikas Antanas Linas, galingai giedant "Viešpats – mūsų prieglauda ir stiprybė", įneštos vėliavos. Bažnyčia buvo pilnutėlė ir ypač gražiai atrodė: vienoje pusėje keliuose priekiniuose suoluose sėdėjo uniformuoti šauliai ir šaulės, o kitoje – moterys ir merginos, pasi-puošusios tautiniais drabužiais.

Šv. Mišias atnašavo ir tai diena pritaikyta pamokslą pasakė kun. Vito Mikolaitis. Ypač nuostabu, kad Amerikoje gimęs dvasiškis gražiai kalba lietuviškai. Jis sumaniai papasakojo apie Lietuvos okupaciją, gyventojų areštus ir trėmimus į Sibirą lėtai mirčiai. Kadangi šis sekmadienis Amerikoje buvo tėvo diena, tai sveikindamas tėvus, kunigas priminė ir mūsų visų Dangiškąjį Tėvą. Mišių skaitymus gražiai lietuvių kalba perskaitė skyriaus valdybos narė Vida Sakevičiūtė, aktyviai dalyvaujanti daugelyje organizacijų. Šv. Mišių auką nešė skyriaus valdybos narė Eva Paulauskienė ir vicepirmininkė Antanina Repšienė. Visų pamaldų metu žavingai giedojo choras, vargonavo Ričardas Sokas. Pamaldos baigtos Lietuvos himnu.

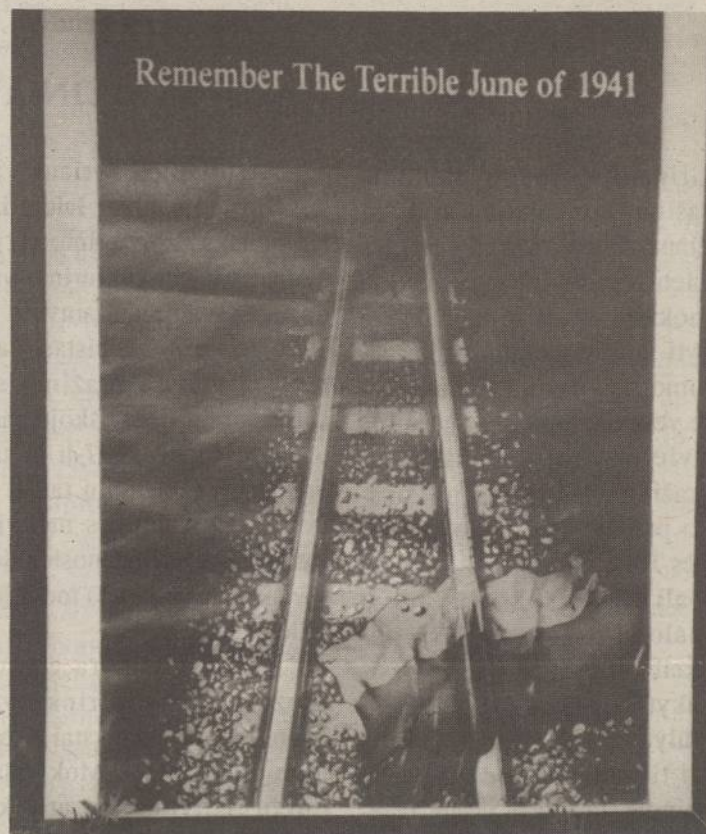
Po pamaldų nuvykome į parapijos salę, kurioje buvo oficialioji minėjimo dalis. Minėjimą trumpu žodžiu pra-

dėjo ALTos skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė. Šio liūdno minėjimo proga nuostabiai gražią ilgą invokaciją sukalbėjo kan. Vaclovas Zakarauskas, pasveikęs po ilgos, sunkios ligos. Po to minutės atsistojimu ir susikaupimu buvo pagerbtos visos mūsų tautos genocido aukos.

Centro valdybos pirmininkas prof. dr. J. Račkauskas padėkojo skyriaus valdybai už šio reikšmingo minėjimo surengimą, o susirinkusiems – už gausų dalyvavimą. Jis pristatė pagrindinį kalbėtoją – Lietuvos kariuomenės atašė JAV-ose, majorą V. Sarapiną, kuriam tenka rūpintis ir bendrą Lietuvos bei JAV karinių projektų įgyvendinimu.

Mjr. V. Sarapinas papasakojo apie JAV pagalbą Lietuvai. Keturi Lietuvos kariūnai studijuoja US Air Force Academy, Co. Springs. Daugiau kaip 20 lietuvių karių jau studijuoja kitose aukštosiose JAV karo mokyklose. Pereitais metais Lietuva gavo 6 mln. vertės paramą iš JAV. Taip pat gauta parama ir gynybos reikmenimis. Majoro kalba buvo labai įdomi ir visiems patiko. Susirinkusieji ją palydėjo plojimais. Dar buvo keli klausimai, į kuriuos svečias mielai atsakinėjo.

Toliau sekė meninė pro-

Plakatas Tragiškajam birželiui atminti

K.Laskausko nuotrauka

grama, kurioje Algimantas Barniškis dainavo patriotines dainas, pritaikytas šiam minėjimui. Minėjimas baigtas, visiems giedant "Lietuva brangi". ALTos Čikagos sky-

riaus valdyba reiškia padėką lietuvių visuomenei už gausų dalyvavimą ir šio minėjimo įvertinimą, nes mūsų pareiga – prisiminti tautos kankinius.

ST. PETERSBURG'E

Juozas Šulaitis

Lietuvių klubo iniciatyva St. Petersburg'e birželio 22 d. surengtas Baisiojo birželio įvykių minėjimas. Renginys pradėtas Šv. Vardo bažnyčioje pamaldomis už žuvusius ir mirusius Sibire tremtyje. Mišias aukėjo misijos vadovas kun. Steponas Ropolas, OFM, dalyvaujant kun. Matui Čyviui ir kun. Mykolui Kirkilui. Bažnyčioje organizuotai dalyvavo šauliai ir Lietuvos Vyčiai su vėliavomis. Mišių metu giedojo klubo vyrų grupė, vargonavo muzikas Aloyzas Jurgutis.

Po pietų Lietuvių klubo salėje įvyko antroji minėjimo dalis. Klubo pirmininkas Albinas Karnius, išryškinęs šio minėjimo svarbą, pakvietė kun. S. Ropolą sukalbėti maldą. Bibliotekos vedėja Sofija Salienė gerai paruoštoje paskaitoje kalbėjo apie lietuvių tautos kančias, mūsų brolių ir sesių išgyvenimus nežmoniškoje sąlygoje. Ji priminė, kad apie šiuos įvykius būtų aiškinama ne tik mūsų vaikams bei vaikaičiams, bet ir mūsų draugams bei kaimynams amerikiečiams, kad ir jie daugiau išgirstų apie lietuvių tautos genocidą. Už gražiai pateiktas mintis paskaitininkė susilaukė gausių plojimų.

St. Petersburg'e gyvenantis Rimas Jonikas papasakojo savo išpūdžius, kai, su-byrėjus sovietinei blogio im-

perijai, jis su kitais tautiečiais važiavo į Sibirą ieškoti savo šeimos bei kitų artimųjų palaikų. Po 40-ties metų buvo sunku surasti palaidojimo vietas, nes jos apaugusios dideliais medžiais ir krūmais. Neprižiūrėti kapai buvo sunkiai prieinami. Juos suradus, reikėjo iškirsti ledą, norint prieiti prie palaikų. Bet jie savo sunkią misiją atliko. Vilniuje juos pasitiko buvusių tremtinių šeimos, o palaikai perlaidoti Lietuvoje.

Buvo parodyta vaizduostė apie kapų ieškojimą ir palaikų atkasimą. Šiuos vaizdus lydėjo mirusiųjų artimųjų pasakojimai. Susirinkusiųjų veidai bylojo apie viltį, kad daugiau nebepasikartos žiauriųjų komunistų – okupantų kankinimai tik už tai, kad mylėjome Dievą ir savo Tėvynę Lietuvą.

Įpatingai didelio susidomėjimo susilaukė Juozo ir Bronės Taorų surengta Sibiro tremtinių gyvenimo nuotraukų bei darbo stovyklų ir žemėlapių paroda. Parodoje taip pat buvo išstatyta daug retų nuotraukų iš Lietuvos partizanų gyvenimo. Dėl didelio susidomėjimo paroda buvo pratęsta iki birželio 29-tos. Pagarba ponams Taorams už jau ne vieną kartą suruoštas įvairias parodas šiame gausiame lietuvių telkinyje.

Keliant Lietuvos vėliavą (iš kairės): G.Giedraitienė, A.Repšienė, V.Sakevičiūtė, J.Žeb-rauskienė, J.Jasiūnienė ir Janina Marmienė su dukra Z.Degučio nuotr.

Amerikos Lietuvių tarybos valdyba su majoru V.Sarapinu ir bendradarbiais. Sėdi (iš kairės): G. Lazauskas, mjr. V.Sarapinas, prof. dr. J. Račkauskas ir Lietuvos Vyčių prezidentė E. Oželienė. Stovi: D. Petrulytė, B.Skorubskienė, V.Dargis, S.Briedis, V. Motušis, K. Burba, dr. B. Motušienė, S.Dubauskas, M.Marcinkienė, P.Buchas, V.Bildušas ir J.Gaižutis

K A S M E S ?

Beata Čiurlionienė

Seniai Lietuvių namai nematė tokio gausaus būrio lankytojų, negirdėjo tokio linksmo šurmulio. Birželio 27 d., penktadienį, i Lietuvių namus jau nuo šeštos valandos pradėjo rinktis dideli ir maži, pagyvenę ir jauni naujieji imigrantai iš Lietuvos. Tarp jų buvo ir prieš gerą dešimtį metų i Ameriką atkeliavusių, ir vos kelias dienas čia esančių. Vakarui įpusėjus, Lietuvių klube ėmė darytis ankšta – susirinko virš šimto žmonių. Buvo malonu tarp susirinkusių matyti ir Amerikoje gimusius bei užaugusius lietuvius.

Ko gi mes visi tą vakarą susirinkome? Idėja suburti visus neseniai atvažiavusius kilo dar anksti pavasarį. Dainius Zalensas, vienas iš naujųjų Lietuvių namų direktorių, ėmėsi ši sumanymą įgyvendinti. Paklaustas, koks šio susibūrimo tikslas, jis atsakė: "Ši kartą nebuvo planuota kokia nors programa, pasisakymai ar pasirodymai. Tai pirmas kartas, kai susirinkom čia visi: skirtingų pažiūrų, skirtingo amžiaus, skirtingo išsilavinimo. Ne tai juk svarbu. Svarbu, kad susitikimai kiekvieno mėnesio paskutinį penktadienį taptų tradicija, iš kurios gali atsirasti daug nenumatytų veiksmų".

Atrodo, kad šis tikslas buvo pasiektas. Vakarienės,

kurią paruošė Lietuvių namų šeimininkės, metu žmonės šnekėjosi, linksminosi, dalinosi vienas kito patirtimi. Iš grotuvo (tik nuo pavasario D. Zalenso dėka atsirado penki lietuviškos muzikos kompaktiniai diskai) sklido lietuviška muzika. Susirinkę labai mėlavo, pritardami visų pamėgtiems V. Kernagiui, "Fojė" ir "Hiperbolė" ansambliams. Norisi tikėti, kad pamažu lietuviškos muzikos atsiras vis daugiau.

Po vakarienės i susirinkusius kreipėsi Lietuvių namų prezidentas Algis Penkaskas. Trumpoje kalboje jis pasidžiaugė tokiu gausiu būriu, kvietė lankytis šiuose namuose dažniau, o ne tik paskutinį mėnesio penktadienį. Labai įdomi buvo vieno iš Lietuvių namų veterano Zeno Dučmano kalba. Jis prisiminė tuos metus, kai atvažiavo i Ameriką: "Liūdna prisiminti, kaip buvo sunku pirmaisiais metais, kiek daug nesusipratimų tarp mūsų ir senųjų imigrantų įvykdavo", – sakė Z. Dučmanas. Tuo metu daugelis salėje turbūt pagalvojo: "Argi panašūs reiškiniai nevyksta ir dabar? Ir tai normalu. Būtų net ir keista, jeigu užaugę tokiose skirtingose kultūrose, skirtingų kartų žmonės surastų bendrą kalbą visuose išskylančiuose klausimuose. Ginčų visada buvo ir bus, jų galų gale ir reikia. Bet... reikia tik labai norėti ir bus galima surasti bendrą sąlyčio tašką, kurie gali tapti atspirties tašku bendrai veiklai. Nedaugelis žino, kad praeitą žiemą, Jūro Palukaičio ir Jūrio Čiurlionio iniciatyva buvo suorganizuotas žodžių žaidimo "Scrabble" turnyras. Buvo sudarytos keturios komandos, kuriose be jokių nesusipratimų

mų puikiai rungtyniavo tiek čia gimę, tiek naujieji lietuviai. Ši idėja daugeliui labai patiko, tad sekančią žiemą bus rungtinamasi rimtai.

Šią vasarą Edmundo Čapo iniciatyva vyksta kriketo (pran. croquet) turnyras. Sudarytos keturios komandos iš naujai atvykusių ir čia gimusių. Kiekvienoje komandoje – penki-šeši žaidėjai. Beveik kiekvieną sekmadienį, kuriame nors iš Cleveland parkų susirenka žaidėjai, jų šeimos bei draugai. Žaidėjai rungtyniauja dideliame lauke, sirgaliai iškylauja ant pievutės. Kalbos niekada netrūksta.

Manau, kad yra ir daugiau sričių, kur galima visiems kartu bendrauti ir paneigti jau, deja, išivyravusią nuomonę, kad "tie naujieji atvažiavę – niekam tikę, sugeba tik baliavoti". D. Zalensas vėl pabrėžė, kad tai kol kas nėra jokia organizacija, kad dabartinis tikslas – tik suburti kuo daugiau žmonių, pasidalinti mintimis ir sumanymais. Gal iš viso to ir susidarys organizacija. Jis išskėlė idėją "užkurti" Cleveland'o lietuvių Internet paštą-klubą, kurio pagalba galima būtų palaikyti ryšį bei sukurti Lietuvių namų elektroninį puslapį. "Lietuvių namai yra visų mūsų namai. Tad ir ateikime čia kaip i namus", – sakė D. Zalensas. Kalbos pabaigoje jis pakvietė visus – čia gimusius, čia užaugusius ir neseniai atvažiavusius – i Vasaros šventę, gegužinę, Onos dieną, kuri įvyks liepos 26 dieną po pietų Rūtos ir Viktoro Degučių sodyboje. "Ateikite visi, padainuosim, pašoksim. Pinsim vainikus, deginsim laužus, pamokysim vaikučius liaudies žaidimų ir šokių". Tad laukiame visų...

Vakaro antroje pusėje visi susirinkę atsipalaidavo, daugelis užmezgė naujas pažintis, kažkieno atneštas akordeonas prabilo Vitalijos rankose lietuvių liaudies dainomis. Ilgai tą vakarą nenutilo dainos. Vaikai, susiradę daug naujų draugų, žaidė prie kėgliavimo aparato, biljardo stalo buvo visą laiką užimtas, norintieji ramiau pašnekėti susirado atokesnę Lietuvių namų vietą. Paskutinieji susitikimo dalyviai išsiskirtė, kai jau buvo laikas užrakinti namus. Vakarui einant i pabaigą, Dainius Zalensas šypsojosi: pirmas blynas neprisivilo.

PRIMENAME:

Mieli tautiečiai,
kitas susitikimas įvyks
liepos 25 d., penktadienį,
Lietuvių namuose. Ateikite
visi, kas norite ir galite. Ap-

tarsime, kaip geriau pasiruošti sekančiam dienai, nes...

liepos 26 d., šeštadienį, organizuojame "Vasaros šventę / gegužinę / Onines ar dar kaip kitaip pavadinsime šią šventę. Visus kviečiame dalyvauti.

Kur? Viktoro ir Rūtos, Degučių sodyba, 26375 White Rd., Richmond Heights.

Kada? Liepos 26 dieną, po pietų.

Kas turite, atsiveskite vaikus. Kaip tik tuo metu turėtu Cleveland'e lankytis Onutė Pučkoriūtė su savo lėlių teatru "Undinė". Vaikučius norėtume įjungti i programėles, žaidimus. Pašoksim, padainuosim, pasilinksminsime, pabūsime kartu. Žodžiu, bandysime susiorganizuoti taip kad tai būtų tikrai lietuviška šventė. Kaip ją pavadinti, dar nežinome. Siūlykite patys.

Vytauto Didžiojo skulptūra Amerikos Lietuvių kultūros archyve

PRISIMENAME TRĖMIMŲ AUKAS

St. Petersburgo lietuvių surengta paroda, skirta Tragiškajam birželiui J. Šulaičio nuotr.

St. Peterburge surengtame minėjime. Iš kairės: S. Salienė, Juozas ir Bronė Taorai J.Šulaičio nuotr.

SUOMIJA IŠ ARTI

Rita Augienė

(Pabaiga. Pradžia – 26 nr.)

Užsidarę, santūrus, mažai šnekantys, dažniau nutylintys, negu pasakantys tiesą į akis, suomiai tai sunkiai pergyveno, savižudžių skaičiumi jie pirmavo Europoje. Jų depresišką charakterį, matyt, bus suformavusi ir gamta: ilgas lietingas ruduo, tamsios, niūrios dienos, šalta žiema. Dažnai girdėdavome juos skundžiantis nuovargiu; neturėdami kitos pokalbio temos jie dažnai guodžiasi vieni kitiems, kokie yra pavargę.

Apie ramų jų būdą pasakoja ši legenda. Vienas valstietis turėjo sūnų ir buvo ištikinęs, kad jis – kurčėnėblys. 20 metų sūnus tylėjo. Bet vieną dieną, abiems dirbant laukuose, kai plūgas atsitrenkė į akmenį, sūnus neiškentęs nusikeikė, tuo labai nustebinęs savo tėvą. "Kaip tu prabilai, tylėjęs tiek metų?" – paklausė jis. Sūnus paaiškino, jog iki šiol jis tiesiog neturėjęs nieko svarbaus pasakyti.

Mums pavyko sutikti ir linksmy, gyvų žmonių, tačiau linkusieji išsipasakoti arba mėgstantys bendrauti, save vadina netipiškais suomiais. Bejausmį ramų veidą galima pamatyti visur: gatvėje, kavinėje arba autobuse. Jei kas bando šnekinėti keleivius visuomeniniame transporte ar gatvėje, manoma, kad jis yra arba girtas arba kvailas ir todėl geriausia jo nepastebėti.

Dauguma miestiečių gyvena daugiabučiuose namuose, bet ilsėtis mėgsta gamtoje, vasarnamiuose prie vandens, vienatvėje atskirti didžiausias atstumais nuo kaimynų. Vasaros yra vėsios, ežerų ir Baltijos jūros vanduo sušyla palengva, bet suomiai atradę išeitį – sauną, kurioje gerai pasikaitinus galima pradėti maudytis labai anksti pavasarį ir baigti vėly rudeni. Yra net tokių drasuolių, kurie žiemą po saunos šokinėja į eketę arba išsitrina sniegu.

Dar senovėje, kai valstietis pradėdavo statyti trobą, jis pirmiausiai susirėsdavo sauną, kuri buvo laikoma švariausia ir reikšmingiausia patalpa: joje ir vaikus gimdydavo, ir ligonius gydydavo. Moderniuose butuose ji įrengiama šalia dušo kambario ir ja naudojamosi vieną kartą per savaitę, dažniausiai šeštadieniais.

Sauna – tai tautinis pasiūlymas. Plaukiojant jūros ir ežerų pakrantėmis dažnai galima pamatyti nuogą suomį, bėgantį iš saunos ir šokantį į gilų, šaltą vandenį. O pats vakaras saunoje turi tam tikrus ritualus. Joje sėdima net esant 212 F ir šnekučiuojamasi. Kai kūnas pakankamai išyla, atsivėsinama. Po to geriamas alus ir kepmos

dešrelės. Helsinkyje mūsų namo sauna buvo įrengta kiemo gale. Ir drungnais pavasario ar rudens, ir šaltais žiemos šeštadienių vakarais, kaimynai, apsigaubę rankšluosčiais, užsimetę lengvus chalatus, garuojantys ir linksmi, traukdavo per kiemą iš saunos į savo butus.

Kiekvieno suomių svajonė – vasarnamis prie ežero; gal todėl nemokančių plaukti šalyje nėra. Plaukti privaloma išmokyti dar mokykloje, kurioje į mokymosi programą yra įtraukiamas baseinų lankymas, šokinėjimas nuo bokšto, nardymas ir plaukimas. Mus stebino, kad mokėmės, nuėjusios į plaukimo pamokas, eidavo šildytis į garų sauną ir sėdėdavo šalia su išsirengusiais vyrais. Suomių užsisklendimas savyje, nematant nuogų tėvų, vaikų ir aplinkinių, atrodo keistai.

Mes gyvenome Helsinkyje, viename iš moderniausių ir gražiausių miesto rajonų, pastatytame buvusių pelkynų vietoje, netoli jūros. Šiauriečių darbštumas kemsynus paverė vos ne rojumi. Ilgai reikėjo triūsti, sprogdinti uolas, vežti gruntą, sausinti, nuleisti vandenį į jūrą, kol buvo įmanoma pradėti statybas. Visi namai, esantys tame rajone, yra skirtingos konstrukcijos ir dydžio, su įvairiai įrengtais kiemeliais, nudažyti švelniomis pastelinėmis spalvomis. Šis rajonas skiriasi nuo kitų, statytų po II-ojo pasaulinio karo, kai į Helsinkį atsikėlė tūkstančiai žmonių priverstų palikti rusų okupuotą Kariją.

Helsinkį 1550 m. įkūrė Švedijos karalius Gustavas Vaza. 1812 metais Helsinkis tapo sostine, perkėlus ją iš Turku miesto, nes Rusijos carii Aleksandrui I buvo patogiau valdyti Suomiją iš arti. Helsinkio centras nėra didelis, bet jame galima pastebėti, kaip skiriasi visų trijų laikotarpių architektūra: suomių, švedų ir rusų. Suomių stilių galima aptikti nuo 18 amžiaus, kai Helsinkis pasipuošė pilkomis akmeninėmis pilimis ir bažnyčiomis. Būtent tada romantinis stilius susiliejo su medine kariška architektūra. Ypatingai įdomi, dvelkianti šaltumu, kurios viduje be vargonų, mažo križiaus ir suolų nieko daugiau nepamatysi, yra liuteronų bažnyčia, įrengta didelės granito uolos viduje.

Helsinkį puošia Alvaro Alto moderniosios architektūros darbai. Jo interjerai suderinti su funkcionalioju menu. Viena iš gyviausių, labiausiai lankomų ir turistų mėgstamų vietų yra atvira turgaus aikštė, esanti miesto

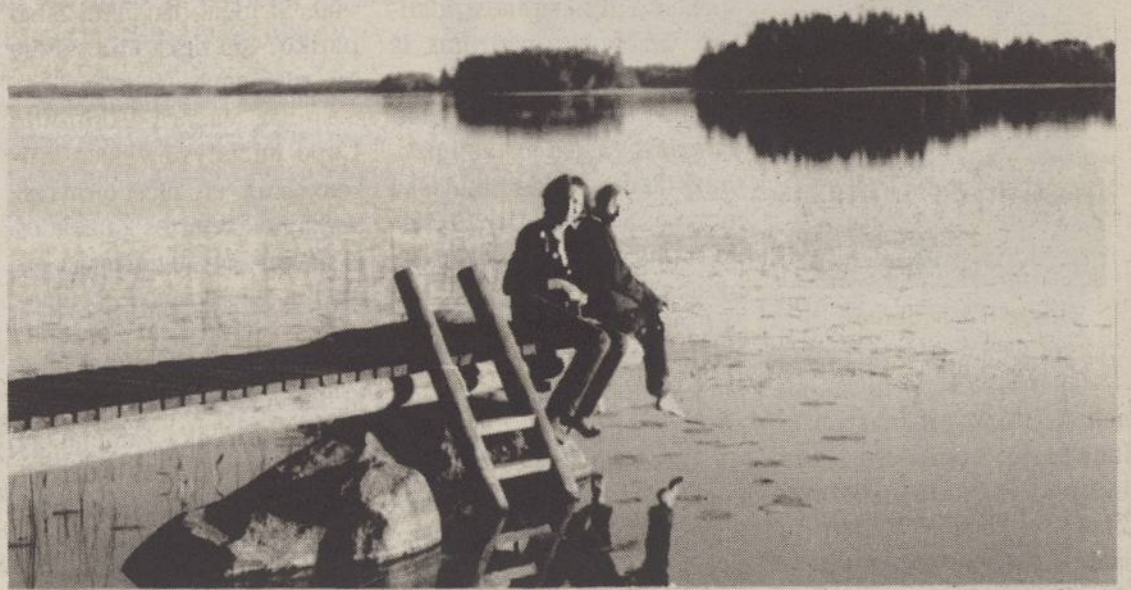
centre šalia prieplaukos. Iš ten matyti galingi laivai, atplaukiantys ir išplaukiantys į kaimynines šalis. Norintiems susipažinti su Helsinkio apylinkėmis ir istorija, galima sėsti į maršrutinius laivus, plaukiojančius aplink Helsinkį ir salas. Aikštėje siūloma nusipirkti šviežios ar rūkytos žuvies, kurią žvejai atplukdo į sostinę savo mažomis jachtomis ir tiesiai iš jų pardavinėja.

Kadangi į šalies gyvenimą braudavosi ir švedai, ir rusai, tai ir nacionalinė virtuvė perėmė tiek vieno, tiek ir kito tradicijas. Rytinės dalies gyventojai iš rusų išmoko mūryti krosnis, todėl ten populiarūs valgiai, gaminami orkaitėse: įvairūs morkų, bulvių, kopūstų, silkų ir kitų žuvų apkepai, kariškos bandelės su ryžiais. Vakarinės pakrantės gyventojai mėgsta kepti ant grotelių žuvį arba mėsą su daržovėmis. Lapiai, elnių augintojai ir visi šiauriečiai labiausiai mėgsta keptą elnieną ant iešmo arba sūdytą lašišą, kuri tapo ir mūsų mėgstamiausiu valgiu. Ji ruošinama paprastai: nusipirkus šviežios žuvies, ją reikėdavo apibarstyti druska, prieskoniais, ir, palaikius porą parų šaldytuve – kol gerai išsūdys, valgyti žalią. Sriubų suomiai valgo retai, užsigerdami pienu. Labai mėgstamos žuvinės ir žirnių sriuba, prisi-

pylus į pastarąją daug garstyčių. Suomiai didžiuojasi savo išaugintais vaisiais ir daržovėmis: jie vieni iš švariausių produktų pasaulyje. Vandenį, bėgantį iš čiaupo, geria net kūdikiai, jis dažnai geriamas prie pietų stalo. Alus – vienas iš mėgstamiausių gėrimų, jis dažniausiai geriamas po valgio arba saunoje, ir jo geriamas daug. Patys suomiai aiškina, jog jie geria tam, kad pasigertų ir atsipalaiduotų, nes jaučiasi patyrę didelių sukrėtimų, nors kartais jie patys save dėl to kritikuoja ir tikisi, kad dabar, kai jie yra Europos Sąjungos nariais, išmoks gerti "kaip žmonės" – gurkšnodami ir sakdami tosus.

Mus stebino paaugliai, kurie per didžiąsias valstybines šventes tiek prisigerdavo, kad vos paeidavo ar gulėdavo gatvėse. Suomiams atrodo normalu, jei kam tekdavo patirti tokį krikštą ir atsibusti gelbėjimo draugijose, kurios specialiai būdavo sukurtos per tokias šventes gelbėti prisigėrusius ir susižeidusius. Mus apimdavo keistas, neprotingas jausmas, būnant 10 tūkstančių išgėrusių ar net girtų minioje, bet tada suomiai atsipalaiduodavo ir tapdavo labai draugiškais.

Grazi, visai kitokio pobūdžio šventė vykdavo rudeni – tai menų naktis, kai į miestą traukdavo kultūros iš-

Veidrodinis atspindys tyrame ežero vandenyje

troškios minios žiūrėti spektaklių, lankyti galerijų klausytis šimtų koncertų, vykstančių gatvėse, kiemečiuose, parkuose, koncertų salėse. Viskas būdavo atvira ir nemokama, ir sunkiausia būdavo pasirinkti iš visos pasiūlos įdomiausius renginius.

Pramokę suomių kalbą, atradome ir bendrumų su lietuvių kalba. Helsinkio kalbininkai, surinkę apie 150 panašiai skambančių žodžių, tiria jų kilmę. Suomių kalboje nemaža skolinių iš baltų, o lietuvių kalboje yra senų suomiškų skolinių. Dar akmens amžiuje Europos šiaurėje atsiradęs darbo įrankis "vasarkirves", manoma, yra atkeliaavęs iš Baltijos kraštų ir pagal savo formą ir paskirtį labai primena lietuvišką kirvuką. O žodis "laiva" atitinka mūsų laivą, tik neaišku iš kurios pusės jis atplaukęs pirma. Dainuodami tautines dainas, suomiai skambina kanklėmis, kurios vadinamos "kantele". Šie žodžiai, kaip ir daugelis kitų (silta – tiltas, seina – siena, keli – kelias, talkoo – talka, orava – voverė, herne – žirnis), primena mums apie buvusį ir esamą ryšį tarp lietuvių ir suomių.

Mūsų vaikams šį šalį liko tarsi antroji Tėvynė, į kurią jie svajoja dar kada nors sugrįžti.

JUOKO STRĖLĖS

Romantika

Jaunuolis ir mergina sėdi parke ant suoliuko. Abu visą valandą tyli. Pagaliau jis pertraukia tylą:

– Brangioji, ar tekėsi už mane? Ar norėtum būti mano žmona?

Ir vėl praeina tylos valandėlė. Pagaliau ji klausia:

– Brangusis, kodėl nieko nesakai?

– Aš manau, kad išsišokau ir taip per daug pasakiau!

K. Balauginas

Caruso

Sako, kad kai Caruso dainuodavo, tai stiklinės ant stalo sutrūkinėdavo. Kai aš namuose bandžiau paimti aukščiausių gaidą, žmona ne tik stiklinėm, bet ir lėkštėm mane pagerbė. Ir, aišku, aš laimėjau: baigus dainuoti, stiklų ir lėkščių šukių buvo pilna virtuvė!

Pavasariškai

Motina su penkerių metų sūneliu išėjo į parką pasi-vaikščioti. Aplink žydi medžiai. Pavasaris – visam žavume. Sūnus pamato paukštelį ant šakos, kurs snape laiko kirmėlaite.

– Žiūrėk, žiūrėk, mama, – sako sūnelis, – paukščiukas visą sliėką valgo!

– Kas čia tokio, – atker-ta motina. – Tavo tėvas visą kalakutą "sutašo" ir tai jam dar negana!

TAI TOKIOS TOKELĖS

Vladas Vijeikis

Visais laikais lietuviai išeiviai domėjosi savo kraštu. Mūsų seneliai iš Pensilvanijos anglių kasyklų, rašydami laiškus, neužmiršdavo įdėti vieną kitą dolerį. Įdėtų ir dabar, bet paštas labai nepatikimas. Vietoje, kad atiduotų, kam skirta, patys paštininkai iškrapšto dolerius iš voko.

Laikai pasikeitė, bet susidomėjimas savo kraštu liko. Tik dabar turime daugiau žinių. Nepriklausomybei atsiskleidus, dabar labai įdomu, kaip vystosi Lietuvos ekonominis gyvenimas. Girdime įdomias žinias. Keli bankininkai nusišovė, keli pabėgo į užsienį, keli sėdi kalėjime, keli laukia teismo. Ir dar daug, nepagautų sukčiaujant. Reiškia, Lietuvos ekonominis gyvenimas savo gyvumu pralenkia net Ameriką.

Gal net gaila tų bankininkų, kurie be atodairos nėrė į kapitalistinius vandenius ir paskendo. Jeigu būtų bent kiek lukterėję ir pramokę ekonominių sukybių, visiems būtų geriau. Kadangi nesu nei ekonomistas, nei bankininkas, tai čia ir sustosiu. Bet klausimas: jeigu atsidurčiau kambaryje, iki lubų prikrautame pinigų, ką aš daryčiau?

Kadangi man pačiam

nepatogu ir negražu kalbėti apie kandidatus į Lietuvos prezidentus, tad tegul kalba mano draugas Florijonas.

Florijono pareiškimas:

– Besiartinant prezidentiniams rinkimams, atsirado nemažas būrys norinčių užimti tą svarbią vietą, o taip pat tuos gražiai išpuoštus rūmus, kokių net Vytautas Didysis neturėjo. Vienas iš tokių kandidatų – gana įdomus. Jo tėvas – KGB valdininkas. Tai tos trys raidės, kurias išgirdusi, drebėjo visa sovietija. Jo motina – stambi kadru viršininkė. Be jos žinios niekas nepakliūdavo į šiltą, bolševikų palaimintą vietelę. Taigi, sūnus turėjo išeiti gerą apmokymą namie.

Lietuviška patarlė sako: kas tėvų neklauso, valgo duoną sausą. Šis kandidatas savo tėvų įdėmiai klausė, tad tapo prokuroru. Sovietiniam piliečiui buvo aišku, kad, pakliuvęs į prokuroro rankas, neišsisuksi. Niekas nedrįs tavęs ginti. Tad šis gerai sovietikai išmokslintas asmuo panorė būti prezidentu.

O ko čia stebėtis? Jis tik taikstosi į savo buvusio viršininko vietą. Jeigu komunistų partijos generalinis sekretorius tapo prezidentu, kodėl negali prokuroras? O gal ir reikia KGB auklėtinio valdžioje? Sovietija tiek metų laikėsi KGB baimėje. Tai štai koks kandidatas...

Florijonas buvo labai apsiblausęs. Nepasiūlė net Utenos alaus, kuris švytėjo ant stalo. Supratau, kad reikia palikti jį liūdnoje mintyse. Tą ir padariau.

• • •

Ne tik Amerikoje, bet visame pasaulyje padaugėjo nusikaltimų, užpuolimų, nu-

žudymų. Padorūs žmonės tuo labai susirūpinę. Kaip paprastai, tokią progą pasigau-na politikieriai, kurie ieško būdų išpopuliarinti savo vardą.

Ir štai vienas toks. Gau-nu pranešimą iš valstijos sekretoriaus, kad reikia atnaujinti automobilio leidimą. Kartu gaunu ir laišką, kuriame raginama kovoti su nusikaltimais.

Kokiu būdu?

Reikia prikabinti prie

automobilio metalinį leidimą, kuriame pavaizduotas karvelis su šakele snapelyje. Toliau aiškinama, kad tas karvelis labai padės sumažinti kriminalinių nusikaltimų skaičių. Tai reiškia, kad individas, "pasinešęs" į nusikaltimą ir pamatęs karvelio atvaizdą ant mano automobilio, manęs nelies. Už tai man reikia pridėti \$25.00. Tai labai nebrangu, palyginus su gyvybe.

Bet ta apsauga yra poli-

SPORTO ŽINIOS

GRAŽŪS LIETUVIŲ LAIMĖJIMAI SPORTE

Pastaruoju metu lietuvių sportininkai pelnė nemažą gražių pergalių sporto aikštėse Europoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Labiausiai netikėtos ir malonios yra Lietuvos moterų krepšinio rinktinės pergalės Europos krepšinio pirmenybėse Vengrijoje. Lietuvaitės, finale įveikusios Slovakiją, pirmą kartą tapo Europos čempionėmis. Apie tai gal nei treneriai, nei krepšininkės nesvajotų, nes žaisti Lietuvos rinktinėje buvo atsakiusios trys geriausios žaidėjos. Tačiau Lietuvos komanda, treniruojama V. Gedvilo ir A. Paulausko, parodė beveik stebuklą ir sugriebė Europos "auksą". Lietuvos komandoje nesulaikoma buvo Prancūzijoje rungtyniaujanti J. Štreimikytė.

Lietuvos moterų dviratininkių garbę Filadelfijoje birželio 15 d. gražiai apgynė Lietuvos atstovės. Edita Pučinskaitė ir Rasa Polikevičiūtė užėmė pirmasias vietas, o kitos trys pateko į pirmąjį dvyliktuką. 58 mylių lenktynėse į geriausiųjų tarpą pra-

simušė šeštąja ši nuotolį baigusi Diana Žiliūtė, 7-ąja – Sofija Zabrioja ir 12-ąja Jolanta Polikevičiūtė.

Vyrų grupės 156 mylių lenktynėse Filadelfijoje gerai pasirodė Raimundas Rumšas, kuris tarp geriausių pasaulio dviratininkų ši nuotolį pasiekė 19-tas, nuo laimėtojo italo atsilikęs tik truputį daugiau negu dvi minutes.

Tačiau čikagiečiams lietuviams, turbūt, įdomiausia žinia yra ta, kad birželio 14 d. Indianapolyje įvykusiose JAV lengvosios atletikos varžybose Tomas Pukštys vėl tapo JAV ieties metimo čempionu, įrankį nuskraidinęs 275 pėdas ir 5 colius. Antroju liko Ed Kaminski, nuo mūsiškio atsilikęs daugiau negu 13 pėdų. Beje, buvęs čikagietis Tomas Pukštys gegužės 25 d. Jenos mieste Vokietijoje įvykusiose svarbiose lengvosios atletikos varžybose jau penktąjį kartą per vienerius metus pagerino Amerikos rekordą, ten ietį nusviesdamas net 285 pėdas ir 10 colių.

Dabar apie Lietuvos sportininkus dažnai rašoma ir Čikagos amerikiečių spaudoje. Štai birželio 13 d. "Chi-

cago Sun Times" dienraštyje pažymėta, kad Reikijavike, Islandijoje įvykusios pasaulio futbolo pirmenybių atrankinės varžybos tarp Islandijos ir Lietuvos baigėsi lygiomis 0-0. Ten yra įdėta ir 8-sios atrankinės grupės pirmenybių lentelė. Iš jos matome, kad Lietuva po šių rungtynių yra 4-oje vietoje tarp 6 komandų.

Ir ko tik nesugalvoja politikieriai, norėdami išpešti iš mūsų ir taip jau suliesėjusius dolerius...

Edvardas Šulaitis

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

1997 metų Šiaurės Amerikos baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks 1997 m. rugsėjo 6 ir 7 dienomis, Cuyahoga Community College, Western Campus, 11000 W. Pleasant Valley Rd., Parma, Ohio – vakariniame Cleveland priemiestyje. Varžybas vykdys Cleveland LSK "Žaibas".

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų (20-34 m. imtinai), moterų (17-34 m.), jaunių A (17-19 m.); jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.) ir F (8m. ir jaunesnių); vyrų ir moterų "sub-masters" (35-39 m.) visų klasių "masters" – (40-44m.), (45-49 m.) ir t.t. (kas 5 metai).

Vaikai ir paaugliai su-kirstomi pagal dalyvių amžių 1997 m. gruodžio 31 d. "Sub-masters" ir "masters" – pagal dalyvio amžių varžybų diena. Visose klasėse dalyvių skaičius – neapribotas.

Varžybų pradžia – rugsėjo 6 d., šeštadienį, 2:30 val. p.p. Registracija – nuo 12:30 val. Sekmadienį varžybos tęsis nuo 10:00 val. ryto.

Dalyvius prašome registruotis iki 1997 m. rugsėjo 2 d. (imtinai) šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122; Tel. (216) –486-0889. Faksas: 216-481-6064. Papildomai galite kreiptis į Eglę Laniauskiene, tel. 216-731-7464 arba Ireną Wilkin-son – 905-822-0302.

Tiek sporto klubus, tiek ir pavienius lengvatlečius skatiname gausiai dalyvauti šiose varžybose.

ŠALFASS Centro Valdyba

IŠ PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMO SUGRIŽUS

Lietuvos Respublikos Prezidento kabinete, prieš pradedant PLB IX seimą. Iš kairės: Vilniaus meras Rolandas Paksas, Prezidentas Algirdas Brazauskas, LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė, arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis, išeivijos vyskupas Paulius Baltakis, LR Seimo pirmininkas V.Landsbergis

KVIEČIAME Į X-ĄJĄ LATVIŲ DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĘ

Giedrė Kijauskienė

Dešimtoji Latvių dainų ir šokių šventė ir šiais metais įvyks Cleveland'e. Ji čia ruošama jau penktą kartą, nes tai yra patogiausia vieta visiems suvažiuoti.

Šventė prasidės liepos 25 d., penktadienį, religinio turinio koncertu "Concert of Sacred Music" 8 val. vakaro Waetjen salėje (Cleveland State University).

9 val. vakaro – plaukiojimas laivu "Goodtime III". Šioje kelionėje dalyvaus estų muzikantų grupė iš Toronto. Kviečiame dalyvauti visus, tiek jaunos, tiek ir vyresnius. Bus linksma visuose trijuose laivo aukštuose.

Liepos 26 d. 3:00 val., šeštadienį – tautinių šokių

pasirodymas labai didelėje "Public Auditorium". Pasirodyme dalyvaus ir kitų Baltijos tautų atstovai. Lietuvių "Grandis", atvykusi iš Čikagos šoks "Kalveli", estų grupė "Tuljak" iš Toronto parodys "Kunglā", latvių šokėjai – "Sudmalinī" ("Mālūnēli) ir kitus šokius. Iš viso dalyvaus daugiau kaip 400 šokėjų iš JAV, Kanados ir Europos.

Latvių kompozitorių muzikos koncertas prasidės 7:00 val. vakaro Waetjen salėje (Cleveland State University).

9:00 val. vakaro prasidės du pokyliai: "Public Auditorium" su latvių orkestru ir "Sheraton" viešbučio 6-ame aukšte – jaunimui.

Sekmadienį, liepos 27 d., 3 val. p.p. įvyks pagrindinis šventės koncertas. Jame dalyvaus choras, susidedantis iš 500 choristų, kanklininkai ir kiti tradiciniais latvių instrumentais grojantieji muzikantai. Koncertas įvyks Public Auditorium. Bus iškilmingai pagerbtos dalyvių vėliavos.

Per visas tris šventės dienas Sheraton Cleveland City Center – 6-ame ir 7-ame aukšte – veiks paroda. Čia taip pat galima įsigyti bilietus į visus renginius. Kreipkitės tel: (216) 845-0463.

Visas šias žinias "Dirvos" redakcija gavo iš brigados generolo Vilmaro Kukainio.

J.C.SABATAITYTĖ PASIRINKO MOKSLININKĖS KELIĄ

Julytę Camille Sabataitytę – Dr. Gintauto ir Camille Sabataičių dukrą, gegužės 17 d. Case Western Reserve universiteto Elektros inžinerijos mokyklos dekanas apdovanojo "National Electrical Engineering Consortium William Everitt Award" pažymėjimu

už puikų mokymąsi. Pažymėjimas skiriamas "to those students who have excelled academically in electrical engineering studies".

Kitą dieną J.Sabataitytė Case Western Reserve universiteto Elektros inžinerijos mokykloje gavo universiteto

baigimo diplomą su įvertinimu "Summa Cum Laude". Pagrindinę kalbą, įteikiant diplomus, pasakė NASA administratorius Daniel S. Goldin. Julytė taip pat gavo "National Science Foundation Fellowship" stipendiją, igalinančią tęsti savo tolimesnes studijas. Ji pasirinko Stanford universitetą Kalifornijoje, kur galės ruoštis elektros inžinerijos daktaro laipsniui.

Šiomet, gegužės 20-31 dienomis Julytė dalyvavo "Vilties partnerystės" medicinos kelionėje į Klaipėdą. Šiai misijai vadovavo Dr. Gintautas Sabataitis. Po savo pirmos kelionės į Lietuvą, Julytė jau persikraustė į Kaliforniją, ir vasaros metu pradėjo tiriamąjį darbą Hewlett-Packard kompanijoje, San Jose, Kalifornija.

Dr. Gintautas Sabataitis

BOSTONO "TAUPOS" METINIS SUSIRINKIMAS

Jūratė Aukštikalnienė

Neseniai Lietuvių Piliečių salėje, Pietų Bostone, įvyko metinis Lietuvių kredito unijos "Taupos" susirinkimas, į kurį atvyko apie šimtas narių bei svečių. Metinį susirinkimą pradėjo Taupos prezidentas Arvydas Klimas. Jis išreiškė gilią padėką visiems "Taupos" nariams, pabrėždamas, kad "Taupa" auga jų darbo ir pasiaukojimo dėka.

Buvo pagerbti mirusieji: a.a. Juozas Rentelis, buvęs "Taupos" prezidentas ir ilgametė "Taupos" narė a.a. Joana Siauris. Prezidentas A.

Klimas pranešė, kad "Taupa" stovi ant stiprių pamatų. Net trys revizijos "Taupos" darbą įvertino teigiamai. "Taupa" tikrino Priežiūros komisija, "Taupos" pasamdyta CUPS (Credit Union Professional Services) ir Federalinė NCUA (National Credit Union Administration).

Sekretorę Vitą Špakevičiūtę-Auštrienę pavadavusi Taupos atstovė Jūratė Norkūnaitė-Aukštikalnienė perskaitė praeito metinio susirinkimo protokolą. Įždininkas Tomas Ashmanskas pateikė

ataskaitą apie 1996 metų "Taupos" balansą. Pagal Ashmansko ataskaitą "Taupoje" gruodžio 31 dieną buvo \$8,918,645 aktyvų. Pajamos sudarė \$691,635; išlaidos – \$231,306 ir pelnas \$62,405. Taupos populiarių kreditinių kortelių "Vytis Mastercard" pajamos sudaro \$55,045.00.

Paskolų komisijos pirmininkas Leonardas Bacevičius pranešė, kad 1996 metais "Taupa" paskyrė 45 paskolas, kurių suma – \$1,834,170.53. L. Bacevičius pagyrė "Taupos" darbuotojas: Lilianą Stefaniją Karobliene,

Jūratę Norkūnaitę-Aukštikalnienę, Giedrę Budreckienę ir Grytę Kuncaitis. Jis padėkojo joms už kruopščiai ir sąžiningai atliekamas pareigas.

Priežiūros komisijos pirmininkė Danutė Eikiniene perskaitė pranešimą apie praėjusį "Taupos" patikrinimą. Patikrinimui vėl buvo pakviesta Credit Union Professional Services (CUPS). Patikrinusi "Taupos" operacijas, CUPS nustatė, kad dokumentacija yra vedama pagal visus nuostatus, tiksliai ir tvarkingai, o balansas atitinka jos finansinę būklę.

Po pranešimų prezidentas A. Klimas pakvietė dalyvavusius pateikti komisijai klausimus. Balsavimu patvirtinti pranešimai. 1996 metų apyskaitos buvo patvirtintos

vienbalsiai. Toliau sekė rinkimai.

Kol buvo skaičiuojami balsai, Gintaras Čepas pristatė naują kandidatę į Priežiūros komisiją – Rasą Starinskaite. A. Klimas pristatė kitus Priežiūros komisijos narius: pirmininkę Danutę Eikiniene bei narius – Rasą Čepas Rich ir Charles Juskiwiak. L. Bacevičius perskaitė rinkimų rezultatus. Penki nariai buvo perrinkti į valdybą. Tai: prezidentas A. Klimas, Vita Špakevičiūtė-Auštrienė, Juozas Auštras ir Regina Baikai. Išrinkti nauji nariai – Jonas Skabeikis ir Kęstutis Banaitis. Algis Skabeikis, Petras Molis ir Gintaras Čepas buvo perrinkti Paskolų komisijos naujai kadencijai.

LIETUVIŲ FONDO PARAMA

Edvardas Šulaitis

Šalia Čikagos – Lemonate – įsikūrusi Lietuvių Fondo vadovybė vėl pranešė apie naują metinį šios organizacijos metinį pelno paskirstymą, kuris šiemet pasiekė rekordinę sumą. Birželio 18 d. įvykusioje spaudos konferencijoje Pelno skirstymo komisijos pirmininkas dr. A. Razma pažymėjo, kad buvo paskirta 583.450 dolerių. Tai buvo didžiausia suma per šio fondo 35 metų gyvavimo laikotarpį. Kaip žinome, šio fondo lėšos ateina iš jo kapitalo investicijų gaunamų palūkanų. Pirmaisiais – 1962-aisiais – metais fondas tegalėjo paskirti tik 1.200 dol., nes tada jo kapitalas siekė tik 50 tūkst. dolerių. O dabar jau turime apie 9 milijonus dolerių.

Šiomet buvo gauti 166 prašymai iš 108 organizacijų bei asmenų apie dviejų su puse milijonų sumai. Taip pat vadovybė pasiekė ir 151 prašymai skirti stipendijas – 428 tūkstančių dolerių sumai. Tad

reikėjo atlikti gana sunkią atranką. Pelno skirstymo komisiją sudaro 8 nariai, kurioje be pirmininko dr. A. Razmos buvo K. Ječius, dr. V. Narutis, R. Steponavičiūtė, J. Baužys, p. Kaufmanas, V. Sužiedelienė, R. Pliurienė. Stipendijų skirstymui buvo dar atskira pakomisė.

Skirstytojai vadovavosi gairėmis, kurias aptarė fondo nariai metiniuose suvažiavimuose. Buvo nutarta daugiausia remti išeivijos aktualius darbus, ypatingai švietimą, teikti paramą Lietuvos studentams ir doktorantams, rimtai studijuojantiems užsienyje. Šiomet reikėjo atsisakyti remti Lietuvos spaudą, radijo ir televizijos programas, nes Lietuvių fondo ištekliai nėra dideli. Neįmanoma remti gimnazijų mokinių (išskyrus Vasario 16-osios gimnaziją Vokietijoje) ir studijuojančių Lietuvos universitetuose (išskyrus partizanų ir tremtinių vaikus), nes "jų yra tūkstančiai ir neįmanoma atrinkti tik keltą".

Kaip savo pranešime pažymėjo dr. A. Razma, ši kartą daugiausia skirta švietimui (\$236,665). Tai sudaro 48.95 % visos paskirtos paramos. Iš šios sumos Rytų Europos ir Vilnijos mokytojams (Nukelta į 11 psl.)

A. † A.

ADOLFUI ŠVAŽUI

– Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos nariui, buvusiam Čikagos skyriaus pirmininkui mirus, jo žmonai ELENAI, dukrai ALVYDAI bei visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime

Amerikos Lietuvių
Tautinės sąjungos valdyba

RENGINIŲ KALENDORIUS

• RUGPJŪČIO 10 d., sekmadienį, – "DIRVOS" ir "VILTIES" draugijos gegužinė Liudos ir Vinco Apanių sodyboje. Pradžią – 1:00 val. p.p.

• RUGPJŪČIO 17 d., sekmadienį, 12-tą val. p.p., LKVS-gos "Ramovė" Cleveland skyrius ir LŠS-gos Išeivijoje "Žalgirio" šaulių kuopos gegužinė prie ežero, Beachland parke, 17815 Canterbury Rd. Cleveland, OH

• RUGSĖJO 21 d., "Židinio" vyresnių skaučių renginys

• SPALIO 4 d. Cleveland, OH Baltiečių komitetas rengia baltiečių draugystės vakarą Lietuvių namuose

• SPALIO 18 d. – Dievo Motinos parapijos salėje įvyks koncertas dienraščiai "Draugas" paremti. Ruošia JAV LB Cleveland, OH apylinkės valdyba. Dalyvaus solistai Aušra Cicėnaitė (sopranas) ir Vaidas Vyšniauskas (tenoras) bei akompaniatorė Eugenija Kuprytė

• SPALIO 18–19 d. – nemokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba

• SPALIO 25 d. "Dainavos" stovyklos 40 metų sukakties koncertas

• LAPKRIČIO 15-16 d.d. – Dievo Motinos parapijos salėje įvyks pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo "Katekizmo" sukakties minėjimas. Šventę ruošia JAV LB Cleveland, OH apylinkės valdyba

• LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis

• LAPKRIČIO 22 d., šeštadienį, Lietuvių namuose Lietuvių Karių Veteranų sąjungos "Ramovė" Cleveland, OH skyriaus valdybos nariai rengia Lietuvos kariuomenės dienos minėjimą

• GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinių kepiinių pardavimas

"LIETUVOS AIDAS" – Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pusė metų – \$70 JAV.

Prenumeratą priima: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

LIETUVIŲ FONDO PARAMA

Lietuvių fondo spaudos konferencijos dalyviai

V. Jasinevičiaus nuotr.

(Atkelta iš 10psl.)

atiteko 40,000 dolerių, studentams iš Lietuvos – 31,700 dol., Druskininkų "Atgimimo" gimnazijai 6,200 dol.

Kultūros reikalams išdalyta 106,250 dol. Tai sudaro 21.98 % visų paskirtų pinigų. Čia irgi neužmiršta Lietuva. Klaipėdos universiteto bibliotekos įrengimui duota 10 tūkstančių, APPLE kursams 6 tūkstančiai. Per PLB valdybą 15,000 dol. skirta "Lietuvos kovų ir kančių istorijai".

Taip pat neužmiršti ir visuomeniniai reikalai, kuriems duota 140,535 dol. arba 29.07 % Skirta parama Pasaulio lietuvių bendruomenės seimui. To seimo proga įvykusiam partizanų pagerbimui duota 6,500 dol. o išvykai į Lenkiją – 2,000 dol.

JAV LB Socialinių reikalų tarybai skirta 11 tūkst.), JAV Krašto valdybai – 10,900 dol., išeivijoje lei-

džiamai lietuviškai spaudai (25,000 dol.) ir lietuvių radijo laidoms (14,600 dol.) Spaudai skirtus pinigus gavo šie leidiniai (po kiek nepasakyta): "Draugas", "Darbininkas", "Dirva", "Pasaulio lietuvis", "Laiškai lietuviams", "Lietuvių balsas", "Pensininkas", "Akiračiai", "Metmenys", "Vytis", "Skautų aidas", "Į laisvę", "Naujoji viltis", "Bridges", "Observer". Dar paminėta parama žurnalui "Varpas" ir anglų kalba leidžiamam "Lituanus" (po 500 dol.). Be to, dar minima parama "Darbininkui", kad būtų galima įsigyti kompiuterių ir skaitytuvų (skenerių). Iš prel. Prunskio fondo dar pridėta 555 dol. "Darbininko" laikraščio premijoms. Be to, ir pats "Darbininko" redaktorius Julius Keleras buvo apdovanotas: jis gavo tūkstantinę savo poezijos knygai anglų kalba išleisti ir 1,500 dol. kelionės išlaidoms į Ško-

tijoje vykstantį rašytojų PEN klubo suvažiavimą. Atrodo, kad "Darbininko" laikraštis ir jo naujasis redaktorius buvo patys laimingiausi, nes nepastebėta, kad kiti redaktoriai ar laikraščiai būtų ką nors atskirai gavę.

Šią spaudos konferenciją pradėjo ir jai vadovavo LF valdybos narys informacijai Juozas Končius. Po dr. A. Razmos ilgoko pranešimo sekė įvairių institucijų atstovų padėkos žodžiai Lietuvių fondui už paskirtą paramą. Padėką pareiškė R. Kučienė, A. Keželiienė, B. Jasaitienė, PLC Lemonte vedėjas I. Budrys (šio Centro salės pertvarkymui paskirta 100,000 dol., įeigu jis pats tiek surinks), PLB valdybos atstovas A. Vitkus. Taip pat klausimus pateikė: A. Šmulskienė, B. Juodelis, Ed. Šulaitis, A. Šlutas ir kt.

PATIKSLINIMAS

Gavau birželio 10 d. išspausdintą 22-ąją "Dirvos" numerį. Širdingai dėkoju, kad įdėjote "Arzos" aprašymą apie man Čikagoje gegužės 21 d. įteiktą DLK Gedimino ordiną. Kartu idėta ir pora nuotraukų iš tų iškilmių.

Tik yra viena man bėda: korespondentas vis mini, kad esu ALTS garbės pirmininku. Tai yra klaida: esu tos S-gos garbės nariu. Ir toks "pirminkavimas" minimas kelis kartus skirtingoje spaudoje... Tai, prisipažinsiu, sudaro man nemalonumų.

Čia prisimenu, kad panašiai buvo su vienu buvusiu geru bendradarbiu Lietuvoje: jis vis mane vadino buvusiu VLIKo pirmininku. Kiek turėjau įtikinti, kad tokiu pirmininku niekad nebuvau. Jūs, manau, tai žinote. Tad ir dabar nežinau, kaip savo draugams ir ALTS nariams galėčiau parodyti, kad nesu save pakėlęs į minėto pirmininko postą.

Jūsų
Teodoras Blinstrubas

ĮVAIRENYBĖS

ANGELAS SARGAS

Vidutinis žaibo smūgis yra 6 mylių ilgio. Daug žmonių, būdami laiveliuose, golfo laukuose, gegužinėse arba šiaip lauke, norėtų žinoti apie artėjančią audrą. Tokiu atveju gali padėti Guardian Angel – Angelo sargo prietaisas, kuris suseka audras 40 mylių spinduliu, garsiai apie jas išpėja ir rodo atstumą iki artėjančios audros. Tas įrankis veikia iki penkių valandų be sustojimo, kol išsijungia srovei taupyti. Jo baterija veikia nuo 40 iki 70 valandų. Prietaisas taip pat veikia, prijungus prie elektros srovės tinklo. Norėdami jį įsigyti, skambinkite 1-800-543-8790 ir klauskite Department CE, arba rašykite adresu: Comm-Omni, P.O. Box 473-GA, Chagrin Falls, OH 44022. Guardian Angel – "Angelas sargas" kainuoja \$199, plius valstybinis mokestis.

Ger.J.

SVAJONIŲ NAMAS

Lake apskrities YMCA Madison miestelyje statomas naujas namas, kurį kas nors laimės loterijoje, kuri įvyks rugpjūčio 17 d. Tame name yra židyns, saulės kambarys, salonas, palėpė, trys miegamieji, pavėsinė ir t.t. Jame daug vidaus įrengimų. Namas šildomas ir vėsinamas geotermine sistema. Jo vertė virš \$200,000. Pirkdami \$10 bilietą paremsite Lake apskrities YMCA organizaciją, galėsite apžiūrėti tą namą ir galbūt burtų traukimu tapti jo savininku. Dvidešimt baigmės dalyvių rugpjūčio gaus po raktą. Kieno raktas atidarys namo duris, tas laimės tą namą. Bilietai platinami iki rugpjūčio 15 d. Teiraudamiesi skambinkite tel. 216/354-5656.

Ger.J.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT

(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

DIRVA

PENSININKŲ ŽINIOS

Liepos 6 d. įvykusi pensininkų gegužinė sukvietė 129 asmenis, kurie maloniai ir nuotaikingai praleido keletą valandų draugų bei pažįstamų tarpe. Gegužinės dalyviai šiltai sutiko vertingą loteriją, "magiko" pasirodymą, gimtadieninkų pagerbimą ir kitą, tai dienai pritaikytą programą.

Rugpjūtyje tradicinio suėjimo nebus – atostogaujame. Kitas mūsų suėjimas įvyks rugsėjo 4 d. 1997 m. Lietuvių namų viršutinėje salėje.

Išvardijame pensininkus, kurie savo gimtadienius švenčia liepos mėnesį. Tai: Vytautas Aušrotas, Emilija

Čigienė, Viktoras Degutis, dr. Vitoldas Gruzdis, Jadvyga Ignatavičienė, Stasys Ignatavičius, Bernardas Jakaitis, Bronė Jasiukevičienė, Ona Jokubaitienė, Jonas Kazlauskas, Stasė Mačienė, Jurgis Malskis, Mary Novak, Stasys Pabrinkis, Aleksas Petraška, Ona Pivoriūnaitė, Antanas Rukšėnas, Ona Ralienė, Ignas Stankus, Vytautas Stuogis, Antanas Valaitis, Ignas Verbyla, Vytautas Žitkus, Ona Žygienė.

Mūsų skskursija į "Sea World" vyks rugpjūčio 26 d.

Linkime Jums puikios vasaros ir malonių atostogų!

Jonas Kazlauskas

Gimtadienio proga pagerbiama Janina Vėlyvienė (sėdi viduryje). Kairėje – Albina Ožinskienė ir Elena Šarkauskienė, dešinėje – Sofija Juozapaitienė ir Vanda Stimburienė

Gimtadienio proga pagerbiamas Jonas Kazlauskas V.Bacevičiaus nuotr.

VERTA APLANKYTI

Liepos 26 d. Arts & Crafts Show – Dailės ir rankdarbių paroda. Parma Area Fine Arts Council, Ridgewood Lake Park. Tel. 216/888-4514.

Liepos 30 – rugpjūčio 3 d. East 185th Street Festival – Senojo pasaulio festivalis 185-je g. Tel. 216/692-8981.

Liepos 31 – rugpjūčio 3 d. Square Fair '97 – 1997 m. paroda. Lima m. centras. Tel. 419/222-1096.

Rugpjūčio 2-3 d. Crooked River Fine Arts Festival – Vingiutos upės meno fes-

tivalis. Riverfront Centre Mall, Cuyahoga Falls m. centras. Tel. 330/923-6144.

Rugpjūčio 8-10 d. Tuscarawas County Italian-American Festival – Amerikos italų festivalis. New Philadelphia m. centras. Tel. 330/339-2660

Rugpjūčio 28 – rugsėjo 1 d. Great Geauga County Fair – Geauga apskrities paroda. Geauga County Fairgrounds, St. Rt. 87, apie 1 mylia į šiaurę nuo Burton Village Sq. Tel. 216/834-1846. Ger.J.

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Món.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%

Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000